

MAGYAR POSTA

MEGJELENIK ÉVENKINT TIZSZER SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ ♦ I. KER., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZÁM
MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ BUDAI POSTAPALOTA IV. EM. 426

TELEFON: AUT. 50—5—97. — MŰSZAKI ÜGYEKBEN 56—7—11.

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG MEGBIZÁSÁBÓL
A M. KIR. POSTA JOGASZ- ÉS MÉRNÖK TISZTVISELŐI ORSZAGOS EGYESULETENEK
SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. FORSTER KÁROLY M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. NAGY SÁNDOR

M. KIR. POSTAIGAZGATÓ

TÁRSSZERKESZTŐ:

PETAINEK JÓZSEF

M. KIR. POSTA MŰSZAKI TANÁCSOS

A fiók-, raktár- és zárostáskabérlet útján való kézbesítés előnyei.

Irta: Dr. NAGY LAJOS m. kir. postatitkár.

Les avantages de la distribution par la voie d'abonnement à la case, au magasinage et à la sacoche close.

Par le Dr. Louis Nagy, secrétaire des postes r. h. L'auteur expose les avantages et les résultats assurés par la distribution par la voie de cases à serrure d'abonnement au magasinage et de sacothes closes.

A postaküldemények kézbesítésére vonatkozó szabályaink több olyan módot ismernek, amelyekből az igénybevevőre nézve nemcsak kétségtelen előnyök származnak, de amelyek végeredményükben a kézbesítési szolgálat gyorsítására, sőt a posta jövedéki bevételének fokozására is vezethetnek.

Ilyen kézbesítési módok: a fiók- és raktár-, valamint a zárostáskabérlet útján való kézbesítés. Ezek tulajdonképpen nem önálló kézbesítési módok, hanem a kézbesítésnél igénybevehető különleges szolgálatok, amelyek az általános kézbesítési szabályok keretén belül helyezkednek el.

Bár e kézbesítési módokat a Postaüzleti Szabályzat (82. és 85. §.) és a Postakezelési Utasítás (110. és 113. §.) részletesen ismertetik, mégis ki kell emelni azokat a különösen hasznos előnyöket, amelyek elvitathatatlan bizonyítékai igénybevételük célszerűségének.

A fiók- és raktárbérlet a küldeményeknek a postahivatalban való rendszeres átvételére jogosít. Fiók- vagy raktárbérlés esetében a bérlő nincs kötve a kézbesítői indításokhoz és nem kell a körútját járó kézbesítőre várakoznia, mert az érkezett leveleit a postahivatal szolgálati ideje alatt, illetőleg azon túl is, bármikor átveheti mindaddig, amíg a fiókok elhelyezésére szolgáló helyiség nyitva van. Bérleményének

megfelelően könyvelt küldeményeit a szolgálati rendben kiírt hivatalos órák alatt szintén tetszés szerinti időben veheti át. (A. 1. Szab. 82. §. 7. p.). Fiók- vagy raktárbérlés esetében a posta nemcsak a bérlő nevére, hanem mindazoknak a (házanépe, alkalmazottai) címére érkezett küldeményeket is ezen az úton kézbesíti, akiknek küldeményeit az általános és tételes kézbesítési szabályok megengedik vagy előírják (A. 1. Szab. 82. §. 3. p.). Mindezekkel szemben a posta csak azt kívánja, hogy a bérlő részére érkező küldemények címiratában az illetékes kézbesítő postahivatalt (Budapesten és nagyobb helyeken a postahivatal számával) pontosan jelöljék meg és ezenkívül a bérlő postafiókjának számát (szállítólevélen a raktárbérletet) tüntessék fel (A. 1. Szab. 82. §. 5. p.).

Bárki igényelheti azt is, hogy postaküldeményeit a postahivatal által közvetlenül lezárt zárostáskában kaphassa kézhez. A táskák kulcsa a postahivatalban, a másik pedig a bérlőnél van. Meghatalmazás hiányában ugyan a táskában csak a közönséges levélpostai küldemények és a könyvelt küldemények értesítő-elismervényeit lehet elhelyezni, de a zárostáska küldöncének meghatalmazása esetében már a könyvelt küldeményeket is el lehet helyezni abban, ha csak a feladó azoknak „saját kézhez“ kézbesítését ki nem kötötte, vagy ha a kézbesítésnek ilyen módját a postai szabályok nem tiltják (A. 1. Szab. 82. §. 5. p. és az A. 3. Szab. 110 §. 1. p.). Minden zárostáskához levelezőkönyv tartozik, amely egyrészt a küldeményeknek és a kézbesítőokiratoknak bejegyzésére, másrészt a szállított pénzüsszegeknek nyilvántartására, valamint az igénybevevő és a postahivatal között váltott üzenetek levelezésszerű beírására szolgál, hogy ezzel az ellenőrzést mindkét részről hatásosabbá tegyék (A. 1. Szab. 85. §. 3. p. és A. 3. Szab. 110. §. 3. és 5. p.). A községi postaküldöncintézmény is zárostáskarendszeren alapszik, amennyiben a helyzeti előnyök felismerése folytán a postanélküli nagy- és kisközségek már az 1899. évi április hó 20-án kelt 29.913/1899. IV/a., illetőleg az 1899. évi július hó 14-én kelt 73.882/1899. IV/a. számú belügyminiszteri rendeletekben a postaküldemények szállítására alkalmas zárostáskák beszerzésére és használatára köteleztettek. Ezekben a zárostáskákban a lakosság részére kiküldött könyvelt küldemények értesítő-elismervényein a címzett néveláírását a községi előljárásságoknak hitelesíteniük kell. Erre a hatósági hitelesítésre a magán zárostáska bérlőjének már nincs szüksége, ami sok fáradságtól kiméli meg az igénybevevőt (A. 1. Szab. 85. §. 6. p.).

A zárostáskarendszer további előnye az is, hogy a táskában nemcsak a kézbesítésre érkezett, hanem a feladásra szánt küldeményeket pénzzel együtt is el lehet helyezni. Ezeket a postahivatal átvétel után úgy tekinti és úgy kezeli, mintha a hivatalban adattak volna fel. Ilyen úton bélyegeket és értékcsikket is lehet vásárolni (A. 1. Szab. 85. §. 1. p.). E berendezkedés előnye még, hogy egymásközti megállapodás alapján többen is bérelhetnek közös zárostáskát, ami a beszerzéssel és a postai kezeléssel járó amúgy is csekély kiadásokat még jobban megosztja (A. 1. Szab. 85. §. 2. p.).

E különleges kézbesítési módokról statisztikai adataink csak 1929. évtől állanak rendelkezésre. Az ismeretes adatok eredményéből is meg lehet állapítani azonban, hogy ezek a módok — a bennük rejlő előnyök

dacára — főként a gazdasági élet magánfelei részéről nincsenek kellően értékelve s ezért nincsenek is kellő mértékben igénybevéve.

Számukat széttagoltságuk szerint a következő táblázatok tüntetik fel:

Fiókbérletek.

A p o s t a f i ó k b é r l e t e k											
m e g o s z l á s a											
éve	száma	Közönséges és ajánlott levél- postai küldemények ré- szére Budapesten 2 P 80 f	Vidéki kincstári és szék- helyén működő postamesteri hivataloknál zárható fiókért 2 P	a postameszteri hivataloknál		postautalvány és csekkfizetési utal- vány fiókbérléséért utalványösszeget háznál kifizető hi- vatalok székhelyén		értéklevél fiókbérléséért			
				zárható	nem zárható			Buda- pesten	vidéken	Buda- pesten	vidéken
				fi ó k é r t		Buda- pesten	vidéken	Buda- pesten	vidéken		
				1 P 60 f	1 P 20 f	2 P 80 f	2 P	12 P	6 P		
1929	13.059	1192	3286	1875	6094	270	289	5	48		
1930	13.709	1560	3377	1972	5548	677	430	80	65		
1931	11.947	1359	2943	1718	4835	590	375	70	57		
1932	11.036	1256	2719	1587	4466	545	346	64	53		
1933	11.418	1120	3014	1347	4933	304	560	8	132		

Csomagraktárbérletek.

A csomagraktár bérletek			
éve	száma	megoszlása	
		Budapesten 14 P	vidéken cso- magkézbesítő hivatal szék- helyén 9 P
1929	432	73	359
1930	538	95	443
1931	399	70	329
1932	633	112	521
1933	654	102	552

Zárostáskák.

Magánfelek, községek, díj- átalányos hatóságok és szervek zárostáskáinak száma				A zárostáskákból esik			A zárostáskák szállítási módja		
évben	a belső- kézbesítési kerületben	a külső- kézbesítési kerületben	Össze- sen	magán- felekre	közsé- gekre	díj- átalányos hatóságokra és szervekre	saját kül- dönccel	postajárat, mozgóposta útján	
								díjmentes	közveti- tési díjért
1929	52	1411	1463	722	721	20	1425	24	14
1930	98	1428	1526	817	688	21	1431	47	48
1931	121	1275	1396	763	614	19	1307	45	44
1932	95	1257	1352	724	605	23	1267	42	43
1933	91	1173	1264	637	588	39	1178	36	50

Az összeállítás utolsó évében — azaz az 1933. évben — 122 kincstári, 1724 postamesteri hivatal és 553 postaügynökség működött. Ezek figyelembevételével az akkor kimutatott 11.418 fiókbérlőből átlagosan és kerek számban egy kincstári hivatalra 42, egy postamesteri hivatalra és postaügynökségre együttesen pedig 3 fiókbérlet esett. A fiókbérlők 90%-a a levélpostai és 10%-a pedig utalvány- és értéklevélfiókot bérelt. A levélpostai fiókbérlők nagyobb százaléka azonban a fiókbérlésre kötelezett díj-átalányos hatóságokból és szervekből került ki, melyeknek száma 4030 volt, ezzel szemben a magánfelek az egész országban csupán 7388 fiókot béreltek. Ez a szám aránytalanul kevés, mert az országban működő 1624 bank és hitelintézet, valamint 3149 gyári jellegű ipartelep — mint valószínű fiókbérlők — levonása után a 7388 fiókbérlésből a vállalatokra, kereskedőkre, iparosokra és a magánosokra országszerte már mindössze csak 2615 fiókbérlet esett. Ezt a számot már azért is feltűnően kevésnek tarthatjuk, mivel az ország lakosságának mintegy 23,8%-a foglalkozik kereskedelemmel és iparral s az egyéni és társas cégeknek száma pedig csak Budapesten közel 20.000. Ilyen népszerűtlenséget a fiókbérlet rendszere, az általa nyújtható és főként az üzleti életnek sokat jelentő előnyeivel szemben nem érdemel. Megokolásul nem lehet elfogadni azt a magyarázatot, hogy a gazdasági helyzet okozza a fiókbérlők számának ezt a nem nagyon előnyös alakulását, mert a vállalkozóipar és a kereskedelem más természetű kisebb előnyökért is hoz ilyen — esetleg nagyobb — anyagi áldozatot, mint amilyennel a fiókbérlés jár.

Kincstári hivataloknál — főként az új postaházakban — kihasználatlanul mindenütt fölös számban vannak zárható postafiókok. A postamesteri hivataloknál és a postaügynökségeknél pedig a megfelelő

fiókok a hivatali bútor felszereléshez tartoznak, amelyeket minden hivatalával törődő postamester és postaügynök szívesen bocsát az érdeklődők rendelkezésére.

Raktárbérlésnél általában csak a csomagokat házhozkézbesítő kincstári hivatalok vannak érdekelve, melyek közül az 1933-as eredményből egyre átlagosan és kerek számban 5 bérllet esett. Ezek javulást mutató irányzatából azonban még korai volna következtetést levonni, mivel azt a nemrégén nyújtott előnyös csomag házhozkézbesítési átalány még jelentékenyen megváltoztathatja.

Területre, népességre és általános gazdasági helyzetre nézve hozzánk hasonló viszonyokat mutató Ausztriában, ahol 2173 postahivatal közül csak 298 hivatalnál van postafiókkrendszer, ez a kézbesítési mód népszerűbb, mint nálunk. Ennek bizonyossága, hogy ott 1930-ban 12.518, 1931-ben 13.550, 1932-ben 14.603 és 1933-ban 15.034 levél-, pénz- és csomagfiók bérlletet vettek igénybe. Ez az eredmény annál értékesebb, mivel Ausztriában a zárnélküli levélfiók díja 1 S. 50 gr., kis záros levélfiók díja 2 S. 50 gr., nagy záros levélfiók díja 4 S., pénzfiók díja Bécsben 10 S., vidéken 5 S. és a csomagfiók díja Bécsben 20 S., vidéken pedig 10 S., tehát a bérlési díjak általában nem olcsóbbak a mieinknél.

Az 1933-ban használatban volt 1264 zárostáskából egy postahivatalra csupán 0.68% esett, ami pedig azt jelenti, hogy csak minden második postahivatalnál akadt egy zárostáska bérlő. Ezek között is 588 volt az ingyenes községi és 39 a díjatalányos hatóságok és szervek által bérelt zárostáskák száma, míg a magánfelekre ugyanekkor országszerte csupán csak 637 zárostáska használat esett. Ez utóbbiak alacsony száma szintén nagyfokú érdektelenségre mutat, holott a belső kézbesítési kerület külső szélein, még inkább azonban a nehezen elérhető külső kézbesítési kerületben lakók (telepek, majorok, uradalmak, vállalatok és magánosok) postaszükségletét a zárostáska rendszerrel lehet a legcélszerűbben, legbiztonságosabban és a legolcsóbban kielégíteni.

Az ország 93.073 km² területén élő 8,837.349 lakosból 1933-ban egy km²-re 95 lakos, 33 km²-re egy postahely, egy postahelyre pedig 3137 lakos jutott. Ez a 3137 lakos azonban a maga közigazgatási területén nem lakik mindenütt zártan, hanem egyrésztük — főként a Tisza felső folyásánál és a Duna—Tizsaközén 50%-nál is többen — állandóan a postai szempontból külső kézbesítési kerületnek tekintett külterületekre szorulnak, ahol többé-kevésbé sűrűsödve névvel bíró lakotthelyeket képeznek. Tízezernyolcszáznegyvenhét e telepeknek, majoroknak, pusztáknak és a többi névvel bíró lakotthelyeknek a száma, amelyek postai kézbesítését legnagyobb részben a közigazgatási külterületi kézbesítők látják el. Ezekben a helyeken lakók postai ellátásánál érvényesülhet teljességében a zárostáska rendszer minden előnye. Még a zárostáska ki- és beszállítása sem okozhat ma már különösebb gondot, mivel saját — állandó vagy alkalmi — küldőnc hiányában azt a meglevő, arra alkalmas postajárat, sőt mozgóposta útján is lehet szállítani s általuk akár mindennapos postaváltást is be lehet rendezni. A zárostáska rendszer a külső kézbesítési kerületek jobb postai ellátásának igen értékes eszköze lehet.

Visszatérve az ismertetett statisztikai eredményekre s főként a

levélfiók- és zárostáskabérletek állandó pangást, sőt évről-évre csökkenést mutató irányzatára, arra az okozatra kell következtetnünk, hogy a közönség ezeket a rendes kézbesítéssel szemben különlegesen hasznos előnyöket biztosító kézbesítési módokat általában nem ismeri, nem is értékeli s róluk talán eléggé meggyőző felvilágosításokat nem is kap. Azt ugyanis fel sem lehet tételni, hogy a hivatalok túlzott szolgálati készségből — inkább szivességből — adnák ki a postaérkezésekkor rendszeresen megjelenő küldöncöknek a küldeményeket.

Bár mind a közönség, mind a kézbesítési szolgálat gyorsítása érdekében kívánatos volna ezeknek a kézbesítési módoknak, illetőleg különleges szolgálatoknak a szaporítása, a mai idők mégsem alkalmasak azok erőszakolására, mert abban az érdekeltek könnyen burkolt postai díjemelést gyanítanak. Ennek ellenére azonban bizonyára még most is adódik alkalom arra, hogy a hivatalok és ügynökségek a küldeményeikre különösen féltékeny bel- és külterületi feleknek, illetőleg a külterületen levő telepek, majorok, uradalmak, puszták stb. lakóinak figyelmét ezekre a lehetőségekre felhívják és közülök a legmegfelelőbb módot kellő tapintattal ajánlják.

Az utánküldött levélpostai küldemények portózása.

Irta: MÓDOS ELEMÉR, okl. közgazda, m. kir. postasegédtitkár.

L'auteur traite les principes de la taxation ultérieure des correspondances réexpédiées. La taxe complémentaire des envois réexpédiés à l'intérieur du pays. Les cas de l'insuffisance d'affranchissement à la suite de la réexpédition des correspondances arrivées de l'étranger. La taxe à percevoir sur le destinataire dans ces cas. Tarifs réduits dans les relations réciproques de certains pays.

A postai díjszabásnak több olyan területe van, ahol az elmélet és a gyakorlat nem mindig haladhatnak egymással párhuzamosan s az elméleti szabályok egy részének a gyakorlatban való megvalósítása tagadhatatlanul nehézséggel jár. Ilyen díjszabási kérdés az utánküldött levélpostai küldemények portózása.

Sokan esetleg joggal mondhatnák, hogy e kérdés gyakorlati megoldása igen egyszerű és így alaposabb elemzésére nincsen szükség. Szabályaink ugyanis világosan előírják, hogy az utánküldött levélpostai küldeményeket — ha az első útra szabályszerűen bérmentesítve voltak — nem szabad hiányosan bérmentesített küldeményeknek tekinteni. Ha pedig az első útra szabályszerűen lerótt díj, a végleges rendeltetési helyre járó díjat nem fedezi, a küldeményt a lerótt díj és ez utóbb említett díj közötti különbözetnek csak egyszeres összegével kell megterhelni. Ebben az esetben tehát a legkisebb portóösszeget sem lehet alkalmazni. Ha minden egyéb esetben a hiányzó díj kétszeresét szedjük be, a címzett úgy sem fog felszólalni.

Ez az álláspont igen egyszerű és kényelmes addig, amíg a portózás ügyében felszólalás nem érkezik, vagy amíg valaki tényleg mé-

lyebben nem kíván a dolog lényegébe hatolni. A címzett megnyugvására sem lehet azonban mindig száz százalékgig számítani.

A portózás alapjában véve nem nagyon bonyolult dolog. Az utánküldött küldeményeknél azonban az alapelvek kellő ismerete híján, a jártasabb tisztviselő is sokszor találkozik nehézségekkel.

E nehézségek áthidalása és az eljáró tisztviselők munkájának megkönnyítése végett igyekszem az alábbiakban az utánküldött levélpostai küldemények portózására vonatkozó tudnivalókat részletesebben megvilágítani és a helyes portózás elveire rámutatni. Mindennütt csak a küldemény beérkezése utáni, illetőleg a kézbesítés előtti helyzetet veszem alapul, tehát csak azokat a kérdéseket tárgyalom, amelyek a rendeltetési postahivatalnál merülhetnek fel.

Előre kell bocsátanom, hogy a portózás a következő alapelveken nyugszik: a feladó hibájából eredő elégtelen vagy hiányos bérmentetés alkalmával, a posta kétszeres pótdíjat szed; minden olyan esetben azonban, amely nem a feladó hibája, méltányossági szempontból csak a hiányzó díjat szedi.

Mellesleg jegyzem meg, hogy ez az utóbbi felfogás érvényesült a Kairói Szerződés 54. cikk 5. szakaszában foglalt határozat megalkotásánál is, amely szerint 1935. jan. 1-től kezdve a külföldről érkezett bérmentetlen vagy elégtelenül bérmentesített ajánlott küldeményeket — még ha azokon különleges kikötések, pl. expressz, tértivevény, légipostapótdíj vannak is — a hiányzó díj egyszeres összegével kell a címzett terhére megportózni. Az ajánlott küldemények zömét ugyanis a postahivatalban a felvevő tisztviselő kezeihez adják fel. Az esetleges téves (elégtelen) díjazásért tehát a tisztviselő — helyesebben a posta — felelős és így nem lenne méltányos dolog a címzettől a hiányzó díj kétszeresét szedni. Az esetleg levélszekrény útján feladott elégtelenül bérmentesített küldeményekre a nemzetközi forgalomban azok csekély száma miatt nem akartak külön szabályt alkotni. Belföldön azonban a levélszekrény útján feladott és esetleg elégtelenül bérmentesített ajánlott küldeményekre e szabályt még sem alkalmazzuk, mert a feladók egyrésze ezt könnyen arra használhatta volna fel, hogy az ajánlott levél elég magas díját a címzettre hárítsa át. A portós ajánlott levelek száma nagyon elszaporodott volna s kezelésük a postának oly többletmunkát okozna, amelyért megfelelő ellenértéket nem kapna.

Nézzük ezek után az utánküldött küldemények portózásának szabályozását.

A vonatkozó alapelveket a Kairói Szerződés Szabályzatának 145. cikke, illetőleg az A. 1. Szab. 95. §. 2. pontja tartalmazza.

Az A. 1. Szab. 95. §. 2. pont 1. bekezdése a következőket mondja: ha az eredeti rendeltetési helyre kellően bérmentesített levélpostai küldemény, értéklevél és értékdoboz az új rendeltetési helyre érvényes díjszabás szerint — az utánküldés folytán — elégtelenül bérmentesítetté válik, a küldeményt a már lerótt és az esedékes díj közötti különbözet terheli. Ez a szabály annyit jelent, hogy ha a küldeményt az első útjára kellően bérmentesítették, azt az új rendeltetési helyen a hiányzó díjnak csak egyszeres összegével szabad megterhelni, a legkisebb portóösszeg alkalmazása nélkül.

A magyar belföldi forgalomban ilyen eset akkor fordul elő, ha valaki pl. Debrecenben helybe szóló levelet ad fel, amelyet Budapestre kell a címzett után küldeni. A beszedendő portó megállapítása a fenti szabály szerint nem okoz semmi nehézséget. A címzettől a helyi és távolsági díjszabás közti különbözetet (egyszeres összegben) szedik be.

Nem ilyen egyszerű az eljárás valamely külföldi ország belterületéről közvetlenül Magyarországra érkező utánküldött küldeményekkel.

Ilyen eset lehet, ha pl. Rómában feladnak egy levelet Milánóba, ahonnan azt a címzett után Magyarországra küldik.

Hogyan veti ki e küldeményre a magyar kézbesítőhivatal a pótdíjat?

Mindenekelőtt azt kell vizsgálnia, hogy lerótták-e a küldeményért az első útra járó teljes olasz belföldi díjat. Ha igen, akkor a lerótt és az illető országból Magyarországra szóló díjkülönbözetet, azaz egyszeres pótdíjat szed be. Ha azonban az olasz belföldi forgalomban is már hiányosan bérmentesítették a küldeményt, a magyar postahivatal a hiányzó díj kétszeresét szedi be.

Hivatalainknak a beszedendő portóösszeg megállapítására egyetlen segédeszköz, „Kimutatás a külföldről érkező levélpostai küldemények díjszabásáról“, áll rendelkezésükre. Ez a kimutatás azonban csak azokat a levélpostai díjakat tartalmazza, amelyeket a feladási országban a közvetlenül Magyarországra címzett küldeményekért kell leróni. (A kimutatásban továbbá a „Beszedendő portó stb.“ rovatban feltüntetett szorzószámokkal már a kétszeres pótdíjat kapjuk. Abban az esetben tehát, ha csak egyszeres pótdíjat kell szedni, a szorzószám útján kiszámított összegnek csak a felét kell venni.)

Az első kérdés tehát, ami felmerül, az, hogy milyen módon állapíthatja meg a magyar kézbesítőhivatal azt, hogy a küldeményt a felvevő ország belterületén szabályszerűen bérmentesítették-e. A hivatalok ezt közvetlenül nem tudják eldönteni. Ehhez szükségük lenne a világ valamennyi országának belföldi postadíjszabására. A nemzetközi postairoda kiadott ugyan „Recueil des Taxes intérieures“ címmel egy igen hasznos kézikönyvet (670 oldal), amely az egyes országok belföldi postadíjszabását tartalmazza. A pontos adatok tehát rendelkezésre állának, a könyv beszerzési költsége azonban oly nagy, hogy a magyar posta valamennyi hivatalát nem tudja vele ellátni, de a könyvet egyébként is francia nyelven adták ki, azt nem minden hivatal értené meg.

Mit tehet ennek híján a rendeltetési postahivatal?

A rendeltetési postahivatalok ilyen esetekben tisztán következtetésre vannak utalva.

A Kairói Szerződés Szabályzata 143. cikkének 1. és 2. szakasza kimondja, hogy a bérmentetlen vagy elégtelenül bérmentesített utánküldött küldeményeket az utánküldő hivatal köteles a „T“ bélyegzővel ellátni. A 4. cikk szerint továbbá minden olyan küldeményt, amelyen nincs „T“ bélyegző, — nyilvánvaló tévedés esetét kivéve — szabályszerűen bérmentesítetté kell kezelni.

Ez igen fontos szabály alapján a rendeltetési hivatal a beérkező

utánküldött küldeményeket, ha az azokon lerótt díj a külföldről érkező levélpostai küldemények díjszabásának kimutatásában feltüntetett díjnál kevesebb ugyan, de azokon nincs „T” bélyegző, csak egyszeres pótdíjjal vagyis a „Kimutatás” szerint megállapított pótdíjnak felével terhelheti meg és adott esetben a legkisebb díjat sem alkalmazza. Az utánküldött küldeményeknél a rendeltetési hivatalnak tehát csak azt kell vizsgálnia, hogy az előbbi ország ellátta-e a küldeményt a „T” bélyegzővel; ha nem, akkor egyszeres pótdíjat kell számítani a portóminimum figyelembevételével, mert fel kell tételni, hogy a küldeményt az első úton szabályszerűen bérmentesítették.

Ha azonban a küldeményen „T” bélyegző vagy portóbélyeg van és így joggal lehet következtetni, hogy az már az első rendeltetési helyre érvényes díjszabás szerint is hiányosan vagy egyáltalában nem volt bérmentesítve, utánküldés esetében az új rendeltetési hivatal azt közvetlenül az új rendeltetési helyre címzett, elégtelenül bérmentesített küldeménynek tekinti és érte a hiányzó díj kétszeresét szedi a portóminimum figyelembevételével. (A. 1. Szab. 95. §. 2. p. 2. bek.)

Kétségtelen, hogy a magyar posta ez által egyes esetekben károsodik, ha t. i. az utánküldő hivatal elmulasztotta a „T” bélyegzőt alkalmazni az olyan küldeményen, amely eredeti útvonalán sem volt szabályszerűen bérmentesítve. A mi hivatalaink ugyanis csak egyszeres díjat szedhetnek be ilyenkor. Az esetleges veszteség azonban jóval kisebb, mint a fent említett hatalmas kötet magyar nyelven való kiadásának költsége.

A fentemlített példák olyan esetekre vonatkoznak, ahol a küldemények a felvevő ország belterületéről közvetlenül Magyarországra kerültek.

Sokkal körülményesebb azoknak az eseteknek elbírálása, amikor a küldemények az első rendeltetési országból egy másodikba, esetleg több más országba és onnan küldetnek Magyarországra.

Egyelőre nézzük azokat az eseteket, amikor a küldemény első útján belföldről először egy másik országba és azután onnan Magyarországra kerül. Ezeknél két főcsoportot kell megkülönböztetnünk a szerint, amint a felvevő országnak Magyarországgal való forgalmában a nemzetközi díjak vagy pedig a nemzetközi díjaknál mérsékeltebb ú. n. kedvezményes díjak vannak érvényben.

Előrebocsátásul néhány szóval vázolnom kell a kedvezményes díjak eredetét.

A nemzetközi postaszerződések a nemzetközi forgalomban érvényes levéldíjakat aranyfrankban állapítják meg. Pl. a 20 g-os közönséges levél díja ez alapon a nemzetközi forgalomban 25 arany-centime. A szerződés zárójegyzőkönyve szerint azonban minden országnak joga van az alapidíjakat legfeljebb 40%-kal emelni vagy 20%-kal leszállítani. A 25 centime helyett tehát 20 centime-től 35 centime-ig terjedhető díjat lehet szedni az egyes országok gazdasági helyzete, pénzürendszere vagy posta-politikájának követelményei szerint.

A nemzetközi levélpostai díjak a belföldi díjakhoz képest elég nagyok és így korán felmerült annak szükségessége, hogy az egymással szomszédos államok kölcsönös forgalmukban a nemzetközi

díjknál mérsékeltebb díjakat rendszeresítenek. E körülményt már az első postaszerződés (berni 1874) is szem előtt tartotta, amikor kimondta, hogy a szerződést aláíró országok egymásközött megállapodhatnak olyan díjakban, amelyek a megszabott nemzetközi díjknál alacsonyabbak. Ezt az engedményt később az Egyetemes Postaegyesület valamennyi szerződése kimondja.

Az egyes országok éltek is a szerződésben biztosított jogokkal és egymásközti forgalmukban több mérsékelt díjat léptettek életbe.

Az egyes országokban a díjkezdmények megállapításánál nagy általánosságban kétféle irányzatot látunk, ú. m.:

a) egyrészt a határszéli forgalomban,

b) másrészt a szomszédos vagy azonos gazdasági érdekeket képviselő országok között alkalmaznak mérsékelt díjszabást. A díjmérséklés azonban rendszerint nem valamennyi levélpostai küldeményre és díjra, hanem csak a gyakrabban előforduló küldeményfajokra és díjakra vonatkozik.

Magyarország ezen az alapon mérsékelte Ausztriával és Németországgal való forgalomban az összes levélpostai küldemények szállítási díját; Cseh-Szlovákiával, Lengyelországgal, Olaszország és gyarmataival, Romániával és a Vatikánváros állammal való forgalomban a 20 g-os levél és a levelezőlap díját; azonkívül Olaszországgal és Vatikánváros állammal való forgalomban a fűzött, illetőleg kötött könyvek díját, Cseh-Szlovákiával, Lengyelországgal és Romániával való forgalomban pedig a vakok részére készült dombornyomású küldemények díját.

A határmenti övekre vonatkozóan a magyar postának nincs megállapodása egy postaigazgatással sem, de pl. Németország a belga, dán, holland és svájci határszéli forgalomban 30 km-es körzetben rendszeresített néhány mérsékeltebb díjat; Ausztria ugyancsak 30 km-es körzetben Svájccal, beleértve Lichtenstein hercegséget; Svájc pedig Németországgal, Franciaországgal és Ausztriával.

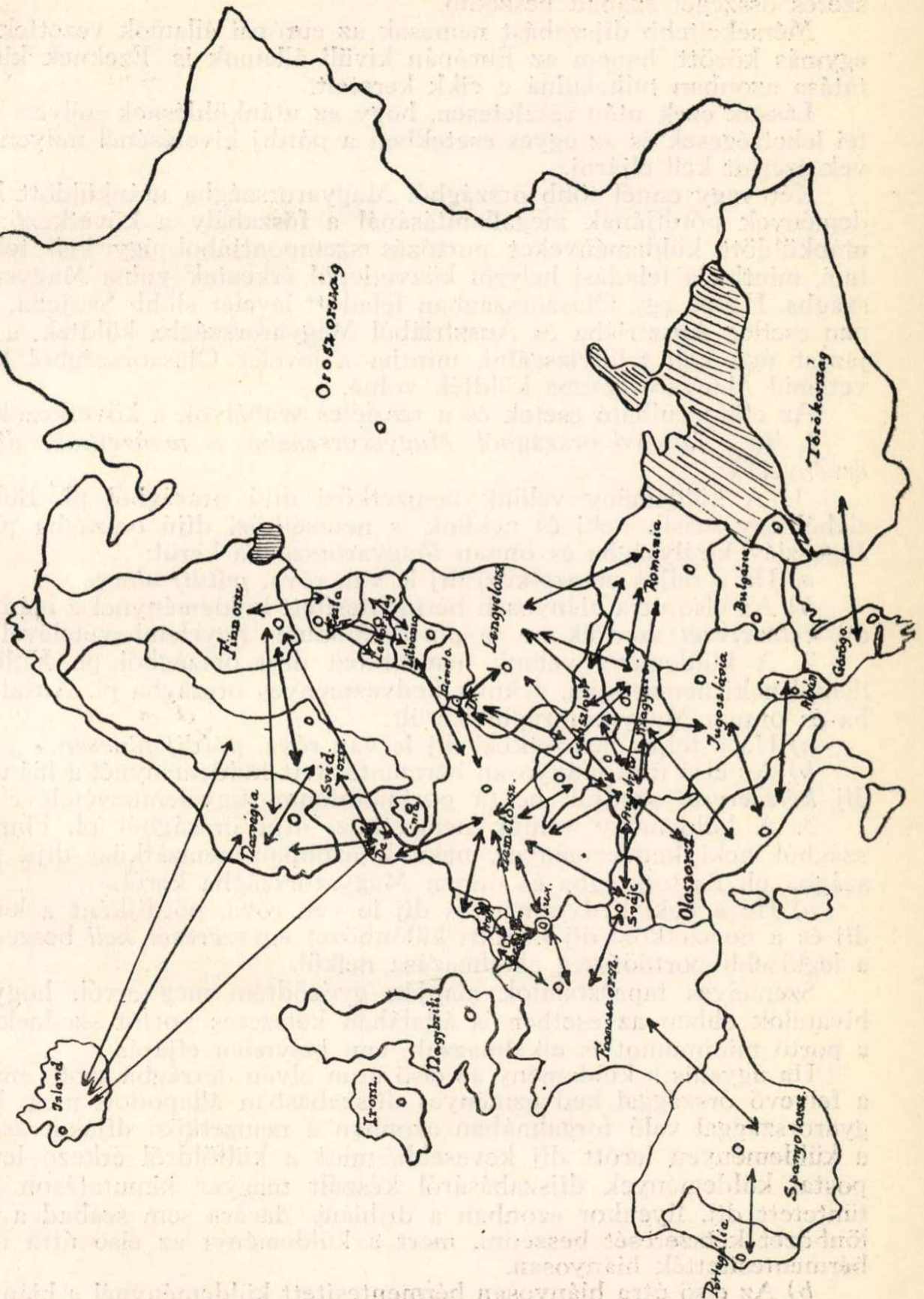
Valamennyi kedvezményes díjtétel kimutatása külön kis díjszabás lenne. A nemzetközi postairoda, hogy szükség esetén ezek az adatok az egyes postaigazgatások rendelkezésére álljanak, a mérsékelt díjakat a „Recueil de Renseignements d'Intérêt général“ című segédkönyv függelékében összefoglalta ugyan, de e segédkönyv csak a postavezérigazgatóságnál és a postaigazgatóságoknál található. Vitás esetben tehát a rendeltetési postahivataloknak felvilágosításért oda kellene fordulniok.

Áttekintés céljaul szolgálhat a következő oldalon bemutatott térkép.

A térkép feltünteti, hogy melyek azok az európai országok, amelyek egymás között kedvezményes díjszabást vezettek be. E térképnek az utánküldött küldemények portózásánál a magyar postahivatalok is hasznát vehetik. Megállapíthatják belőle, hogy a küldeményt felvevő és az első rendeltetési ország között van-e kedvezményes forgalom.

Kedvezményes forgalom fennforgása esetén, ha a küldeményen „T“ bélyegző nincsen, feltételezhetik, hogy a küldemény az első útján szabályszerűen bérmentesítve volt. Ha tehát a lerótt díj kisebb,

Mérsékelt díjszabás az európai országok között.



mint a Magyarországra esedékes díj, a különbözetnek csak az egyszeres összegét szabad beszedni.

Mérsékeltőbb díjszabást nemcsak az európai államok vezettek be egymás között, hanem az Európán kívüli államok is. Ezeknek kimutatása azonban túlhaladná e cikk kereteit.

Lássuk ezek után részletesen, hogy az utánküldésnek milyen esetei lehetségesek és az egyes esetekben a pótdíj kivetésénél milyen elvek szerint kell eljárni.

Két vagy ennél több országból Magyarországra utánküldött küldemények pótdíjának megállapításánál a főszabály a következő: az utánküldött küldeményeket portózás szempontjából úgy kell tekinteni, mintha a feladási helyről közvetlenül érkeztek volna Magyarországra. Ha pl. egy Olaszországban feladott levelet előbb Svájcba, onnan esetleg Ausztriába és Ausztriából Magyarországra küldtek, a díjazást úgy kell felülvizsgálni, mintha a levelet Olaszországból közvetlenül Magyarországra küldték volna.

Az előfordulható esetek és a részletes szabályok a következők:

I. Ha a felvevő országból Magyarországra a nemzetközi díjak érvényesek:

1. A küldemény velünk nemzetközi díjú országból pl. Bulgáriából egy másik neki és nekünk is nemzetközi díjú országba pl. a Jugoszláv királyságba és onnan Magyarországra kerül:

a) Ha a teljes nemzetközi díj le van róva, *pótdíj nincs*.

b) Az első útra hiányosan bérmentesített küldeménynél a hiányzó díj *kétszeresét* szedjük be (a portóminimum figyelembevételével).

2. A küldemény velünk nemzetközi díjú országból pl. Hollandiából neki nemzetközi, nekünk kedvezményes országba pl. Ausztriába és onnan Magyarországra került:

a) Ha a teljes nemzetközi díj le van róva, *pótdíj nincsen*.

b) Az első útra hiányosan bérmentesített küldeménynél a hiányzó díj *kétszeresét* szedjük be (a portóminimum figyelembevételével).

3. A küldemény velünk nemzetközi díjú országból pl. Finnországból neki kedvezményes, nekünk azonban nemzetközi díjú országba pl. Észtországba és onnan Magyarországra kerül:

a) Ha a neki kedvezményes díj le van róva, pótdíjként a lerótt díj és a nemzetközi díj közötti különbözet *egyszeresét kell* beszedni, a legkisebb portóösszeg alkalmazása nélkül.

Személyes tapasztalatok alapján győződtem meg arról, hogy a hivatalok ebben az esetben is általában kétszeres portót szednek és a portó minimumot is alkalmazzák, ami helytelen eljárás.

Ha ugyanis a küldemény az első úton olyan országba szólt, amely a felvevő országgal kedvezményes díjszabásban állapodott meg, Magyarországgal való forgalmában azonban a nemzetközi díjakat szedi, a küldeményen lerótt díj kevesebb, mint a külföldről érkező levélpostai küldemények díjszabásáról készült magyar kimutatáson feltüntetett díj. Ilyenkor azonban a díjhiány dacára sem szabad a különbözet kétszeresét beszedni, mert a küldeményt az első útra nem bérmentesítették hiányosan.

b) Az első útra hiányosan bérmentesített küldeménynél a hiányzó díj *kétszeresét* szedjük (a portóminimum figyelembe vételével).

Az első útra hiányosan bérmentesítettnek csak akkor lehet a küldeményt tekinteni, ha a kedvezményes díjnál kevesebbet róttak le.

4. A küldemény velünk nemzetközi díjú országból pl. a Jugoszláv királyságból neki is és nekünk is kedvezményes díjú országba pl. Olaszországba és onnan Magyarországra került:

a) Ha a neki kedvezményes díj le van róva, e díj és a nemzetközi díj közötti különbözet egyszeresét kell beszedni a legkisebb portóösszeg alkalmazása nélkül.

b) Az első útra hiányosan bérmentesített küldeménynél a hiányzó díj kétszeresét szedjük (a portóminimum figyelembevételével).

Az előbbi 3. pontban említett megjegyzések ide is vonatkoznak.

II. Ha a felvevő országból Magyarországra kedvezményes díjak érvényesek:

1. A küldemény velünk kedvezményes díjú országból pl. Olaszországból neki és nekünk is nemzetközi díjú országba pl. Bulgáriába és onnan Magyarországra került:

a) Ha a teljes nemzetközi díj le van róva, *pótdíj nincs*.

Itt ismét meg kell állnunk egy pillanatra. A velünk kedvezményes országokból Magyarországra szóló küldemények díját a már említett „Kimutatás“ tartalmazza. Ebbe azonban csakis a kedvezményes díjak vannak felvéve, a hivataloknak ennek következtében nincsen módjukban az első rendeltetési országba való továbbításért járó nemzetközi díj helyes leróását ellenőrizni. A nemzetközi postadíjak a Nemzetközi Postairoda kiadásában megjelenő „Tableau des Equivalents“ című segédkönyvben található, amelyet azonban költségkímélés miatt egész terjedelmében szintén nem adjuk ki s így a postahivatalok nem ellenőrizhetik az első útra esedékes díjleróvást.

Előállhat tehát az az eset is, hogy a küldeményt az első rendeltetési országba néhány fillér érték erejéig hiányosan bérmentesítették. A magyar postahivatalok azonban ezeket nem portózzhatják meg, mert a lerótt díj a Magyarországra járó kedvezményes díjat fedezi. Sőt, ha pl. ilyen esetben a küldeményen „T“ jelző volna is, a küldeményt csak akkor lehet megportózni, ha a felvevő országból pl. jelenleg Olaszországból a Magyarországra való továbbításért járó kedvezményes díjnál kevesebbet róttak le.

b) Az első útra hiányosan bérmentesített küldeménynél a hiányzó díj kétszeresét szedjük a portóminimum alkalmazásával, de itt is figyelembe kell venni az előbbi pont utolsó bekezdését.

2. A küldemény velünk kedvezményes díjú országból pl. Olaszországból neki kedvezményes, nekünk azonban nemzetközi díjú országba pl. a Jugoszláv királyságba és onnan Magyarországra kerül:

a) Ha az első útra szóló kedvezményes díjat teljesen lerótták és ez alacsonyabb, mint a Magyarországra szóló kedvezményes díj, a különbözet egyszeresét kell szedni. Ha magasabb, akkor természetesen *pótdíj nincs*, mert a küldemény túlbérmentesített lett.

b) Az első útra hiányosan bérmentesített küldeményért a hiányzó díj kétszeresét szedjük, de hiányosan bérmentesítettnek csak akkor lehet a küldeményt tekinteni, ha a Magyarországra járó kedvezményes díjnál kevesebbet róttak le.

3. A küldemény velünk kedvezményes díjú országból pl. Olasz-

országból neki nemzetközi díjú, nekünk azonban kedvezményes díjú országba pl. Romániába és onnan Magyarországra került:

a) Ha a teljes nemzetközi díj le van róva, *pótdíj nincs*. Pótdíjat azonban akkor sem lehet szedni, ha az első rendeltetési országba legalább a Magyarországra való szállításért járó kedvezményes díjat lerótták.

b) Az első útra hiányosan bérmentesített küldeménynél a hiányzó díj *kétszeresét* szedjük (a portóminimum figyelembe vételével).

Az a) pontból ismét következik, hogy a küldeményt csak akkor lehet hiányosan bérmentesítettnek tekinteni, ha az adott esetben pl. az olasz–magyar kedvezményes díjnál kevesebbet róttak le.

4. A küldemény velünk kedvezményes országból pl. Németországból neki és nekünk is kedvezményes országba pl. Ausztriába és onnan Magyarországra került:

a) Ha az első útra szóló kedvezményes díjat teljesen lerótták, és ez alacsonyabb, mint a Magyarországra járó kedvezményes díj, a különbséget *egyszeresét* kell szedni. Ha magasabb, *pótdíj nincs*, mert a küldemény túldíjazottá vált.

b) Az első útra hiányosan bérmentesített küldeménynél a hiányzó díj *kétszeresét* szedjük (a portóminimum figyelembe vételével).

A fenti 1–4. pontokra általános szabályként kell alkalmazni azt az elvet, hogy közbeeső harmadik vagy több ország a portózás szempontjából nem jön tekintetbe.

Itt meg kell említenem, hogy az A. 1. Szab. 95. §. 2. pont 3. bekezdésében foglalt szabály nem ellenkezik a fentebb kifejtett elvekkel. E szabály szerint ugyanis, ha valamely Magyarországon feladott akár eredetileg belföldre, akár külföldre szóló küldeményt egy vagy több országon keresztül kell a címzett után küldeni s e küldemény tértiként visszaérkezik, a pótdíj megállapításánál az utánküldésben résztvevő országokba szóló küldeményekre megállapított díjak közül a legdrágább jön számításba. Ilyen eset pl. ha valamely küldeményt Budapesten adnak fel Sopronba, Sopronból Ausztriába, majd Franciaországba küldik utána, azonban Franciaországból kézbesíthetetlenül visszaérkezik. Ha az ilyen küldeményt az első útra szabályszerűen bérmentesítették, pótdíjként a beszedett és a legmagasabb díjú országba való szállításért járó díj közötti különbséget egyszeres összegét kell szedni. A fenti példában tehát a belföldi távolsági és a Franciaországba járó díj közti különbséget számítjuk fel (portóminimum alkalmazása nélkül).

Az első útra hiányosan bérmentesített küldeményeknél azonban ugyanezen díjkülönbséget kétszeresével kell a küldeményt megterhelni a portóminimum figyelembevételével.

Az elmondottak kiegészítésére ismertetnem kell még valamely ország belföldi forgalmában postadíjmentes küldemények utánküldésénél követendő eljárást.

A Kairói Szerződés Szabályzat 145. cikk 5. szakasza szerint az eredetileg valamely ország belterületén postadíjmentesen kezelt küldeményeket külföldre történő utánküldés esetén azzal a díjjal kell

megterhelni, amelyet akkor kellett volna leróni, ha e küldeményeket az eredeti feladási helyről közvetlenül az új rendeltetési helyre címezték volna. E szerint valamely ország belföldi forgalmában portómentes küldeménynek külföldre való utánküldése esetén csak egyszeres díjat szabad kivetni.

A rendeltetési postahivatalnak azonban ismét nincs semmi olyan segédeszköze, amely megmutatná, hogy a felvevő országban van-e postadíjmentesség vagy nincs és a küldeményt megillette-e a portómentesség. Tehát ismét csak arra szorítkozhatik, hogy a küldeményre írt záradék alapján vagy a „T“ bélyegző elmaradásából erre következtessen.

Az egyes postaigazgatások portómentességi szabályait a nemzetközi postairoda által kiadott „Recueil de Renseignements sur l'Organisation des Administrations de l'Union et sur leurs services internes“ című segédkönyv ugyan szintén tartalmazza, de e kiadványt csak a postavezérigazgatóságnál és az egyes postaigazgatóságoknál lehet megtalálni és azt közzétenni felesleges kiadás volna.

Bár az elmondottak kizárólag az utánküldött levélpostai küldeményekre vonatkoznak, befejezésül meg kell emlékezni még a külföldre utánküldött értéklevelek és értékdobozok pótdíjáról is. Utánküldött értéklevelek és értékdobozoknál az Értékegyezmény 16. cikk előírja, hogy ugyanazokat a szabályokat kell alkalmazni, mint a levélpostai küldeményeknél, azaz a különbözetet beszédni. Külföldről érkező érték küldeményeknél azonban a lerótt pótdíj helyességét nem tudjuk ellenőrizni. Bár az Értékegyezmény Szabályzat 109. cikke 5. szakasza alapján a bérmentetlenül vagy elégtelenül bérmentesített érték küldeményeket díj nélkül kell a címzetteknek kézbesíteni, de ez az általános szabály nem vonatkozik az utánküldés esetére. Ezeket tehát meg lehetne a különbözettel terhelni — de mint elvileg ajánlott küldeményeket — csak egyszeres díjjal. A magyar posta azonban az érték küldemények díjairól (biztosítási díjakról) kimutatást nem adott ki és a kis forgalomra való tekintettel egyelőre nem is látszik ez szükségesnek. A hivatalok e szerint kénytelenek az utánküldött és esetleg elégtelenül bérmentesített érték küldeményeket is pótdíj beszéde nélkül kézbesíteni. De az érték küldemények kis számára való tekintettel, ez a postának anyagi veszteséget nem okoz.

Ismétlem, hogy az előadottak inkább elméleti fejtegetések és a gyakorlatban a kézbesítő hivatalok — rendelkezésre álló eszközök híján — a vázolt elveket nem mindig tudják megvalósítani. Leghevesebbnek látszik tehát a nemzetközi forgalomban utánküldött levélpostai küldemények díjazásának felülvizsgálását a kicserélő hivatalokra bízni, amelyeket a szükséges segédeszközökkel el kellene látni.



A gyakorlati közigazgatási vizsga.

Ismerteti DR. LÓKY ZOLTÁN m. kir. postatanácsos.

Examen administratif pratique.

Par le Dr. Zoltán Lóky, conseiller des postes r. h.

L'examen administratif pratique est réglementé par la loi XVI. ex 1933 et par les décrets gouvernementaux Nr. 2300 et 2310/1934. M. E. — Le présent article expose d'abord l'évolution des essais antérieurs visant la réglementation de l'examen administratif pratique, puis traite, d'une manière détaillée, les stipulations de la loi et des décrets gouvernementaux entrés en vigueur le 15 mars 1934, intéressant les fonctionnaires-rédacteurs des Postes.

A köztisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. tc. minden jogi képességet kívánó közigazgatási állás elnyeréséhez legalább az államtudományi államvizsgának sikeres letételét követelte meg. E törvény 14. és 15. §-ában a posta, illetőleg a távírószaknál a posta közigazgatási tisztviselőire szintén a jogvégtettséget írta elő. Ez volt az első törvény, amely az állami és a törvényhatósági szolgálatra a minősítést egységesen szabályozta és a tisztviselők alkalmazásának feltételeit először foglalta rendszerbe. Ez a törvény 23. §-ában az elméleti képzettségen felül bizonyos állások elnyerését a gyakorlati képzettség kimutatásától tette függővé, melyet *külön gyakorlati közigazgatási vizsga* sikeres letétele ad meg. Itt állapított meg a posta- és távíróigazgatókra nézve külön vizsga letételének kötelezettsége. A 24. §. szerint a vizsgát úgy kell megtartani, hogy az arra jelentkező által a gyakorlati képzettség minősítését a közigazgatás valamennyi ágára, vagy csupán a közigazgatásnak általa választott egyik vagy másik ágazatára nézve lehessen megszerezni. A törvény előírása szerint a gyakorlati közigazgatási vizsgákat rendeleti úton egy év alatt kellett volna megtartani, azonban egységes gyakorlati közigazgatási vizsgában a kormányzat egyes igazgatási ágai nem tudtak megegyezni és így annak megvalósítására nem került sor.

A közigazgatás rendezéséről szóló 1929. évi XXX. tc. 65—67. §-a módosította a köztisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. tc.-et, amennyiben a közigazgatásban a fogalmazási tennivalók ellátására hívatott állásokra — az igazságügyminisztériumnak és a külügyi szolgálatnak fogalmazási szakán rendszeresített állások kivételével — gyakornokként is csak azt lehet alkalmazni, akinek a tudományegyetemen szerzett jogi vagy államtudományi *tudori*, vagy a közgazdaságtudományi karon a közigazgatási szakosztály elvégzése után szerzett közgazdaságtudományi *tudori oklevele* van. Ez a rendelkezés irányadó a közigazgatás bármely ágának fogalmazási szakában való alkalmazásra is. A törvény értelmében a m. kir. posta fogalmazási szakában is most már ezt az elméleti képzettséget kell megkívánni, tehát csak az államtudományi államvizsga letétele nem elégséges. E törvény 65. és 66. §-a szerint jogi képesítéshez kötött olyan közigazgatási állásra, amely a IX. vagy magasabb fizetési osztályba van sorozva, csak azt lehet alkalmazni, és csak azt lehet előléptetni, aki az előbb említett elméleti képzettségen felül a *gyakorlati közigazgatási vizsgát* is sikeresen letette. A gyakorlati közigazgatási vizsga a *közigazgatás valamennyi ágára egységes* tárgyait és részletes szabályozását a minisztérium rendelettel állapítja meg. Ez történt meg a m. kir. minisztériumnak a gyakorlati közigazgatási vizsga tárgyában kiadott 9.100/1931. M. E. sz. rendeletével, amely szerint a gyakorlati közigazgatási vizsga a következő részekből áll: I. A közigazgatás általános része. II. A pénzügyi szakigazgatás. III. A többi szakigazgatási ágak. — A vizsgát megosztva kellett volna letenni és a jelöltnek azt a részt megelőzően, amelyet különállóan tesz le, írásbeli

vizsgát is kellett volna tennie. — A rendelet mellékleteként a vizsgabizottság tagjai számára e gyakorlati közigazgatási vizsga anyagára vonatkozó *tájékoztató* jelent meg. Ez az egységes vizsga lett volna valamennyi közigazgatási ágban működő tisztviselő részére kötelező. Azonban ez a szabályzat sem lépett életbe. Az előbb említett tájékoztatónak „A közigazgatás szervezete” c. fejezetében a m. kir. posta a 19. pont alatt foglalt „Állami üzemek” gyűjtőnév alatt volt felsorolva. A m. kir. postának az állami üzemek közé való ilyen besorozása ellen a m. kir. posta vezetősége annak idején óvást emelt. Ez a besorozás ugyanis nem fedi azt a tényleges jogi helyzetet, amely a m. kir. postának az állami közigazgatás szervezetében kifejtett tevékenységénél fogva fennáll, mert a m. kir. posta a reá bízott nem üzemi jellegű feladatok teljesítése révén a magyar állami közigazgatásnak kétségbevonhatatlanul szerves része. A m. kir. postának az állami költségvetésekben az üzemek között való felsorolása újabb keletű s ez az újítás kizárólag költségvetés-technikai okokra vezethető vissza, ami azonban tisztán csak alaki szükségyszerűség és nem belső, jogi tartalommal is bíró szervezeti jelenség. Vezetőségünk eme okfejtésére azt a választ kapta, hogy „a m. kir. posta és táviró intézményének a gyakorlati közigazgatási vizsga tananyagában egy vagy több helyen megfelelő felemlítése csakis a kérdéses szabályzat revíziója alkalmából válik aktuálissá”. Egy év múlva már be is következett a gyakorlati közigazgatási vizsga újabb törvényi szabályozása, amellyel az 50 éve vajudó probléma végre sikerült megoldáshoz jutott. Az erre vonatkozó törvényes rendelkezést a *közigazgatás rendezéséről szóló 1929. évi XXX. tc. módosításáról és kiegészítéséről alkotott 1933. évi XVI. tc. tartalmazza*. Ennek 39. §-a szerint az 1929:XXX. tc. 66. §-ának, valamint 67. §-a 3. és 4. bekezdésének helyébe a következő rendelkezések lépnek: Az 1. bekezdés szerint jogi képesítéshez kötött olyan közigazgatási állásra, amely a IX. vagy magasabb, Budapest Székesfővárosnál az ezeknek megfelelő fizetési osztályba van sorozva, csak azt lehet alkalmazni és csak azt lehet előléptetni, aki az 1929:XXX. tc. 65. §-ának 1. bekezdésében meghatározott elméleti képzettségen felül a *gyakorlati közigazgatási vizsgát* sikerrel letette.

A 39. §. 3. bekezdése szerint a gyakorlati közigazgatási vizsga *általános vizsgára és szakvizsgára oszlik*. Az általános vizsga a közigazgatás egész területét felölelő általános gyakorlati ismeretekre terjed ki. Ezt a vizsgát minden jelentkezőnek le kell tennie. A gyakorlati vizsga általános részének sikeres letétele után külön vizsgát kell letenni abból a szakból, amelyet a vizsgázó magának választ. A szakvizsga az egyes igazgatási ágakban szükséges részletes gyakorlati szakismeretekre terjed ki. Négyféle szakvizsgát lehet tenni. A földművelésügyi miniszter és a kereskedelemügyi miniszter vezetése alatt álló minisztériumokban, illetőleg alájuk rendelt közigazgatási szerveknél, az 1929:XXX. tc. 65. §-ának 1. bekezdésében megállapított elméleti minősítéshez kötött állásokban alkalmazott tisztviselők véglegesítéséhez a *közgazdasági és közlekedésügyi szakvizsga* letétele szükséges. A m. kir. posta fogalmazási tisztviselőinek az általános vizsgán kívül ezt a közgazdasági és közlekedésügyi igazgatási szakvizsgát kell letenni. A 39. §. 6. bekezdése szerint pedig gyakorlati vizsgára csak azt lehet bocsátani, aki a megkívánt elméleti képesítés megszerzése után, főiskolai képesítéshez kötött közigazgatási állásban — ideértve a tiszti ügyészséget és a királyi kincstári jogügyi igazgatóságot is — *legalább három évi gyakorlatot* töltött el. A 9. bekezdés szerint a m. kir. miniszterelnök az illetékes miniszter előterjesztésére a közszolgálat érdekében a gyakorlati közigazgatási vizsga letételét megengedheti annak is, aki a három évi gyakorlati időt az 1929:XXX. tc. 65. §-ának 1. bekezdésében megkívánt elméleti képesítés megszerzése után az előbb ismertetett 6. bekezdésben nem említett közszolgálatban vagy más hivatáskörben töltötte el és ott kiváló képességéről tett tanubizonyságot.

Az 1933: XVI. tc. 39. §-ában foglalt eme rendelkezések következtében a P. R. T. 1935. évi évf. 2. számában közzétett és január hó 8-án kelt 138.444/1—1935. sz. K. M. rendelet a gyakorlati közigazgatási vizsga letételét a m. kir. posta fogalmazási szakába kinevezett tisztviselőkre is kötelezőnek mondja ki. Ennek alapján gyakorlati közigazgatási vizsgát kötelesek tenni a jelenlegi postafogalmazók, és azok a postasegéd-titkárok, akik a IX. fizetési osztályba a törvény vonatkozó rendelkezéseinek életbelépése (1934. évi március hó 15.) után nevezettek ki. Jövőben pedig azok kötelesek vizsgázni, akik postafogalmazóvá kineveztetnek.

A gyakorlati közigazgatási vizsgát részletesen a m. kir. minisztériumnak 2.300/1934. M. E. számú rendelete (Budapesti Közlöny 1934. évf. 60. számában) szabályozza. E rendelet 27. §-ának 1. bekezdése szerint a 9.100/1931. M. E. sz. rendelet hatályát veszti. A 2. bekezdés szerint pedig a szabályozó rendelet az 1933: XVI. tc. 39. §-ában foglalt rendelkezésekkel egyszerre 1934. évi március hó 15. napján lép életbe.

A 2.300/1934. M. E. sz. rendelet 2. §-a szerint a gyakorlati közigazgatási vizsga általános vizsgából és szakvizsgából áll. Az általános vizsga szóbeli, a szakvizsga írásbeli és szóbeli. Szakvizsgára csak azt lehet bocsátani, aki az általános vizsgát már letette. Arra nézve, hogy az általános vizsga sikeres letétele után a szakvizsgát mennyi idő elteltével lehet letenni, a rendelet nem tartalmaz kikötést, ennél fogva az a jelölt jelentkezésétől függ.

Az írásbeli és szóbeli szakvizsga közé legalább egy és legfeljebb két napnak kell esnie.

Az általános vizsga tárgyai:

1. A közigazgatás szervezete és működése, ideértve az összes szakigazgatási ágakat és a hivatalos statisztikai szolgálatot is. A közszolgálati jogra vonatkozó törvényes rendelkezések és egyéb jogszabályok. Az állami számvitelre, költségvetésre és zárszámadásra vonatkozó jogszabályok.

2. A magyar közjog.

3. A magyar magánjognak és a polgári peres és nem peres eljárásnak a közigazgatással kapcsolatos részei.

4. A magyar büntetőjog és büntető törvénykezési jog, a közigazgatással kapcsolatban.

A közgazdasági és közlekedésügyi igazgatási szakvizsga tárgyai:

1. A földművelésügyi igazgatás és mezőgazdasági politika.

2. Az ipari, kereskedelmi és közlekedésügyi igazgatás, ideértve a munkaügyi és munkásvédelmi igazgatást, valamint a posta, távíró, távbeszélő és rádió igazgatását is, továbbá ipari, kereskedelmi és közlekedésügyi politika.

3. A közgazdasági és közlekedésügyi igazgatással kapcsolatos magánjogi (kereskedelmi és váltójog, fizetéseképtelenségi jog, ipari tulajdonjog, szabadalom, védjegy, mintaoltalom, karteljog stb.) jogszabályok gyakorlati vonatkozásban.

Mind az általános vizsga, mind a szakvizsga elnökből és két tagból álló bizottság előtt folyik le. Ugy az általános, mint a szakvizsga nyilvános, mindegyik jelölt külön vizsgázik és a vizsga időtartama legfeljebb három óra.

Az írásbeli szakvizsgánál a feladat kidolgozása zárt helyen történik és a feladat kidolgozására nyolc órai idő áll rendelkezésre. Az írásbeli vizsga a szakvizsga anyagába vágó kérdéseket felölelő egy vagy több feladat kidolgozásából áll.

Az a körülmény, hogy az írásbeli vizsga nem sikerül, egymagában nem szolgálhat okul a szakvizsga visszautasítására.

Ha a jelölt készsége az általános vizsgának egy, vagy két tárgyából nem kielégítő, pótvizsgára kell utasítani. Ha pedig a jelölt az általános vizsgának kettőnél

több tárgyából nem felel meg, a jelöltet az egész általános vizsga ismétlésére kell utasítani.

Ha a jelölt készültsége a szakvizsgán nem kielégítő, pótvizsgát a posta fogalmazási tisztviselőre vonatkozó közigazgatási és közlekedésügyi igazgatási szakvizsgának előbb felsorolt három csoportjából külön-külön lehet tenni. Azt a jelöltet, akinek készültsége a szakvizsga anyagának kettőnél több csoportjából nem kielégítő, az egész szakvizsga ismétlésére kell utasítani.

A pótvizsgára utasított jelölt pótvizsgára csak a sikertelen vizsgát követő három hónap elmúltával jelentkezhetik.

Ha a jelölt készültségét a bizottság a pótvizsgán nem találja kielégítőnek, a jelölt újabb három hónap múlva, második pótvizsga sikertelensége esetében a posta fogalmazási tisztviselő újabb pótvizsgára általános vizsgánál a belügy- és a kereskedelemügyi miniszter, szakvizsgánál pedig a földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszter együttes engedélyével lehet bocsátani.

Ha a jelölt a harmadik pótvizsgára nem kap engedélyt, vagy a harmadik pótvizsga nem sikerül, az általános, illetőleg szakvizsgát meg kell ismételni. A jelöltet ismétlővizsgára csak a legutolsó sikertelen vizsgát követő hat hónap elteltével lehet bocsátani.

Annak a jelöltnek, aki az általános vizsgát és szakvizsgát sikerrel letette, a vizgabizottság oklevelet ad ki.

Az általános vizsgáért, a szakvizsgáért és az ismétlő vizsgáért 50—50 pengő, a pótvizsgáért 40 pengő vizsgadíjat kell fizetni.

A gyakorlati közigazgatási vizsga letételének végső határidejére nézve az 1933: XVI. tc. 39. §-a intézkedik. E §. 10. bekezdése szerint azt, aki a gyakorlati közigazgatási vizsgát a jogi képesítéshez kötött állásra alkalmazásának napjától számított 6 év alatt nem teszi le, ha más állásban nem nyer alkalmazást, a hat év elteltét követő harmadik hó végével a szolgálatból el kell bocsátani és úgy kell tekinteni, mint akit szolgálatképtelenség okából bocsátottak el. Azoknál a közigazgatási tisztviselőknél, akik 1929. évi június hó 29. napja előtt már jogi képesítéshez kötött állást töltöttek be, a vizsga letételének határidejét ettől a naptól kell számítani.

A 13. bekezdés szerint pedig a jelen törvény hatálybalépésétől (1934. évi március hó 15-étől) számított három év alatt a IX., Budapest Székesfővárosnál az ennek megfelelő fizetési osztályba sorozott közigazgatási fogalmazási állásokra ideiglenesen alkalmazni lehet azt is, akinek a megkívánt elméleti képesítése megvan, de a gyakorlati közigazgatási vizsgát nem tette le. Az ilyen ideiglenes alkalmazott köteles a gyakorlati közigazgatási vizsgát alkalmaztatásától számított négy év alatt letenni, különben állását veszti. Az állását vesztett tisztviselőt úgy kell tekinteni, mint akit szolgálatképtelenség okából bocsátottak el.

Ezek a rendelkezések a m. kir. posta fogalmazási tisztviselőire is olyan értelemben vonatkoznak, hogy a postafogalmazóinkra a 6 évi, az 1934. évi március hó 15. után kinevezett segédtitkárjainkra a 4 évi határidő betartása kötelező.

A vizsga letételének végső határideje tárgyában felmerült téves értelmezés eloszlatása céljából a belügyminiszter 1.245/1933. B. M. sz. felvilágosító körrendeletet adott ki, amelyben hangsúlyozza, hogy e tekintetben az 1933: XVI. tc. 39. §-ának 10. és 11. bekezdése határozott rendelkezést tartalmaz s mivel a törvényhozás a törvényben megállapított határidő meghosszabbítására nem adott felhatalmazást, ennél fogva halasztást nem lehet engedélyezni.

Már előzőleg említettük, hogy a vizsgaszabályzat szerint szakvizsgára csak azt lehet bocsátani, aki az általános vizsgát már letette. Az általános vizsga letételére

pedig csak akkor lehet jelentkezni, ha a jelölt a megkívánt három évi gyakorlat eltöltését (vagy a gyakorlat alól való mentességére vonatkozó jogcímet) igazolja.

A gyakorlati közigazgatási vizsgát megelőző közigazgatási gyakorlat szabályozása tárgyában a m. kir. minisztériumnak 2.310/1934. M. E. sz. rendelete intézkedik, amely a vizsgaszabályzatra vonatkozó 2.300/1934. M. E. sz. rendelettel egyidőben a Budapesti Közlöny 1934. évf. 60. számában jelent meg.

A 2.310/1934. M. E. sz. rendelet 7. bekezdése szerint a közigazgatási és közlekedésügyi szakvizsgára azt lehet bocsátani, aki a három évi gyakorlati időből összesen legalább két évet vármegyei vagy városi szolgálatban töltött el. A m. kir. posta fogalmazási tisztviselői e követelménynek nem tudnak eleget tenni, mert ők mind a három évi gyakorlati időt postaszolgálatban töltik el. A 10. bekezdés szerint azonban akik a három évi gyakorlati időt a rendeletben nem említett közsolgálatban vagy ott nem említett más hivatáskörben töltötték el, csak abban az esetben lehet a vizsgára bocsátani, ha arra a m. kir. miniszterelnök — az illetékes miniszter előterjesztésére — engedélyt adott (1933 : XVI. tc. 39. §. 9. bek.) Ez alapon lehet a m. kir. posta fogalmazási tisztviselőit is a gyakorlati közigazgatási vizsgára bocsátani.

Ennélfogva a vizsgára kötelezett fiatal kartársainknak először a miniszterelnök engedélyének elnyeréseért kell szolgálati úton folyamodniok s csak az engedély birtokában kérhetik a vizsgabizottság elnökétől vizsgára bocsátásukat.

A gyakorlati közigazgatási vizsgát megelőző közigazgatási gyakorlatot mindig a doktori oklevél megszerzése időpontjától kell számítani, mert a gyakorlati közigazgatási vizsga szempontjából csupán az előírt elméleti képzés birtokában eltöltött időt lehet tekintetbe venni.

A m. kir. postánál a fogalmazási szakba törekvő tisztviselők előzetes gyakorlati kiképzésére nézve az egyes postaigazgatóságoknál bizonyos gyakorlat alakult ki, amely azonban nem egyöntetű. Éppen ezért ez a kérdés a posta igazgatási szolgálat fokozottabb követelményeivel számolva és a gyakorlati közigazgatási vizsga szempontjából is új, egységes rendezést kíván. Erre vonatkozólag most készül a megfelelő tervezet.

A gyakorlati közigazgatási vizsgát megelőző három évi gyakorlati időt minden vizsgára kötelezett posta fogalmazási tisztviselőnek a tervszerűen előírt kötelező gyakorlati szolgálat befejeztével a postavezérgazgatóság fogja igazolni.

Az 1933 : XVI. tc. 39. §-ának 11. bekezdése szerint a gyakorlati közigazgatási vizsga alól mentes az, aki a jelen törvény hatálybalépését megelőzően a IX., vagy magasabb, Budapest Székesfővárosnál az ezeknek megfelelő fizetési osztályba sorozott jogi képzéshez kötött közigazgatási állást töltött be. Mentés a gyakorlati közigazgatási vizsga alól az is, aki a pénzügyi fogalmazói szakvizsgát, vagy a m. kir. rendőrség fogalmazási szakán rendszeresített tiszti vizsgát a jelen törvény hatálybalépése előtt letette.

A 12. bekezdés szerint a miniszterek továbbképző tanfolyamok szervezése útján kötelesek gondoskodni a gyakorlati közigazgatási szakvizsga alól a 11. bekezdés értelmében mentes tisztviselők ismereteinek bővítéséről. E továbbképző tanfolyamokra vonatkozóan a Magyar Közigazgatás c. közigazgatási hetilap múlt évi 18. számában „A közigazgatási vizsgabizottság legközelebbi feladatai” címen dr. Mártonffy Károly egyet. m. tanár, vizsgabizottsági titkár jelentéséből arról értesülünk, hogy a gyakorlati közigazgatási vizsgabizottság elnöksége elhatározta, hogy javaslattal fog fordulni a belügyminiszter úrhoz, de a többi miniszter urakhoz is, e tanfolyamok minél célszerűbb és belátható időn belül való megszervezése ügyében. E tanfolyamoknak egvébként kettős rendeltetése lesz és pedig egyrészt megkönnyíteni a vizsgára kötelezetteknek a készülést, másrészt gondoskodni a vizsga letétele alól mentes tisztviselők ismereteinek korszerű bővítéséről.

Ugyancsak a vizsgabizottsági titkár e jelentéséből tudjuk, hogy a gyakorlati közigazgatási vizsgával kapcsolatos minden kérdéstről, amelyek a vizsgára jelentkező jelöltek érdeklék, kimerítő tájékoztatás készült. De szükségesnek tartja a vizsgabizottság ezenkívül, hogy olyan 500—600 oldalas *tájékoztató* is bocsáttassék a jelöltek rendelkezésére, amelyből megtudják, hogy a vizsgán megkívánt vizsgaanyagot hol találhatják meg. A cél, amely felé törekedni kell, nem lehet más, minthogy minden igazgatási ágról — beleértve az illető igazgatási ág közigazgatási politikáját is, — rendszeres összefoglalások készüljenek, amelyek épen úgy felelelik a szervezeti kérdéseket, mint a tételes joganyagot.

Amíg az egyes igazgatási ágakról szóló összefoglalások elkészülnek, a vizsgabizottság addig is összeállította azoknak a *forrásműveknek jegyzékét*, amelyekből az egyes szakvizsgák anyagát meg lehet ismerni. Ezek a jegyzékek hozzászólás végett a cenzoroknál vannak, s azután bocsáttatnak a vizsgára jelentkezők rendelkezésére.

A közigazgatási és közlekedésügyi igazgatási szakvizsga tananyagára nézve értesülésünk szerint szintén készül *tájékoztató*, amelynek a földművelésügyi igazgatásra és mezőgazdasági politikára vonatkozó részét a földművelésügyi minisztériumban, az ipari, kereskedelmi és közlekedésügyi igazgatásra és politikára, valamint az ezzel kapcsolatos magánjogi jogszabályokra vonatkozó részét a kereskedelemügyi minisztériumban állítják össze. Ez utóbbi munkához csatlakozik a postavezérgazgatóság közreműködése, amely a posta, távíró, távbeszélő és rádió igazgatásra vonatkozó anyagot üzletszabályzatai, nemzetközi egyezményei, kezelési utasításai és működésének alapjául szolgáló törvények és szabályrendeletek ismertetésével állítja össze a tájékoztató munka részére. Ez utóbb említett jogszabályok a következők:

Az 1850. évi postapátens (1867 : XVI., 1908. XII.) az 1888 : XXXI., 1875 : LVI., 1925 : IX., 1929 : VI. törvénycikkek; a küldemények lefoglalására, adatszolgáltatására és visszatartására vonatkozóan: az 1896 : XXXIII., 1912 : XXXIV. és 1911 : I. törvénycikkek vonatkozó részei; a posta, a vasút és hajózás egymáshoz való viszonyára vonatkozóan az 1880 : XXXI., 1888 : IV. és 1926 : XXIII. törvénycikkek; a posta és a postatakarékpénztár viszonyára vonatkozóan: az 1885 : IX. és 1889 : XXXIV. törvénycikkek, a légiforgalmi vállalatokra vonatkozóan az 1922 : XVII. törvénycikk és a gépjárművekhez való viszonyát illetően: az 57.000/1931. K. M. számú rendelet; a bélyegek védelmére és a tiltott postai szállítás büntetésére vonatkozóan; az 1932 : XXI. tc.; a postajövedéki kihágásokra vonatkozóan: az 1921 : XXXIV. tc.; a rádióra vonatkozóan pedig a 9.557/1927. K. M. számú rendelet.

E munkálatokon kívül a Magyar Közigazgatás c. közigazgatási hetilapban folytatólagos közleményekben megindult a vizsgaszabályzatban megállapított tárgyakra vonatkozólag hatályban levő (tételes) magyar joganyagból készült *összeállítás* közlése. Az összeállítás nem hivatalos munkálat, de az eddigi tapasztalatok felhasználásával készült anélkül, hogy a vizsga anyagának véglegesen lezárt, mintegy taxatív felsorolását jelentené. A közlés az általános vizsga egyes tárgyaival kezdődött és eddig az általános vizsga 2., 3., 4. pontjában felsorolt tárgyainak vizsga anyaga jelent meg.

A vizsgaszabályzatra vonatkozó 2.300/1934. M. E. sz. rendelet 1. §. szerint a *gyakorlati közigazgatási vizsga célja* az, hogy azon a közigazgatási tisztviselők számát adjanak a közigazgatási tennivalók helyes ellátásához szükséges általános ismeretkörük, jogismeretük, ítélőképességük és gyakorlati érzékük mértékéről.

Ehhez képest a gyakorlati közigazgatási vizsgán meg kell vizsgálni, hogy a jelölt az egyetemi oklevéllel igazolt elméleti képzettségét a közigazgatásban eltöltött gyakorlat alatt mikép egészítette ki egyrészt közigazgatási politikai ismeretekkel, másrészt tájékozottsággal a közigazgatásra vonatkozó tételes jogszabályok terén. Külö-

nős gondot kell fordítani arra, hogy a jelöltnek a közigazgatás feladatairól való tájékozottsága, a jogszabályok alkalmazásában való jártassága, a közigazgatási ügyek és jogesetek helyes felfogására és eldöntésére való képességét meg lehessen ítélni.

Mindeme követelményeknek a jelölt csak úgy tud megfelelni, ha mind az általános, mind a szakvizsga egyes tárgyaira — minden egyes jogintézményre — vonatkozó jogszabályt és joggyakorlatot, különösen az arra vonatkozó törvényt és fontosabb rendeletet figyelmesen tanulmányozza.

A belügyminiszter úr a Magyar Közigazgatás m. évi 11. számában „A gyakorlati közigazgatási vizsga életbeléptetése” címen vezércikket írt, amelyben a gyakorlati közigazgatási vizsgával kapcsolatban a közigazgatási tisztviselők kiképzésére és alkalmazására vonatkozóan a kormány elvi álláspontját szegezi le. A többi közt azt írja: „A vizsgabizottság magas nivójú munkája, komoly köteleességteljesítése, a közigazgatásnak a modern jogtudomány által tisztázott elvi alapokon nyugvó, de kizárólagosan gyakorlati céljait szolgáló vizsgáztató módja fog hozzájárulni az új tisztviselő típus kialakításához.”

„A jó közigazgatásnak alapkövetelménye: a nagyobb tudásnak és munkabírásnak, a szorgalomnak, az odaadásnak, az élesebb ítélőképességnek és a vezetésre való alkalmasságnak minden körülmények között való érvényesülése. A gyakorlati közigazgatási vizsga az alkalmazásnál való *szelekciót* lesz hivatva elősegíteni. A kormánynak felelőssége tudatában kötelessége arra ügyelni, hogy a gyakorlati közigazgatási vizsga letétele nélkül senki a közszolgálatban ne véglegesíttessék.” „A közigazgatás mindenkor két magasra tűzött célra függeszti tekintetét. Az egyik az *állami akaratnak megvalósítása*, mert e nélkül rendezett közigazgatási élet nincs; a másik a *közönség érdeke*, az adófizető polgár szükségleteinek minél jobb, gyorsabb és olcsóbb kielégítése.”

A belügyminiszter úr cikkében kitér arra a kifogásra is, amelyet a gyakorlati közigazgatási vizsga alapelveit tartalmazó 1933: XVI. tc. hiányaként említettek fel, hogy nem rendezi a különleges szakképzettséggel rendelkezők gyakorlati képzését és képesítését is. Kijelentése szerint annak, hogy az említett törvény nem rendezi ezt a kérdést, az az oka, hogy „e törvény *csupán a jogi képzettséghez kötött állásokat* betöltő tisztviselők gyakorlati képzettségét akarta szabályozni. Nem foglalkozott tehát a más elméleti képesítéssel rendelkezők gyakorlati képesítésével. Ez a kérdés a minősítési törvény reformjának tárgyalásánál lesz időszerű.”

A belügyminiszter úr cikkének végén felhívja a fiatal tisztviselők figyelmét arra, hogy *a saját érdekükben áll* a gyakorlati közigazgatási vizsga letétele. Ugyanis „a fiatal tisztviselők épen kitűnő minősítésű vizsgával mutathatják meg legjobban képességeiket, tudásukat, a magasabb közszolgálati állásokra való rátermettségüket s így az átlagon felülemelkedésüket.”

Reméljük, hogy a mi fiatal fogalmazási tisztviselőink átérezve a kormány nemes szándékait a gyakorlati közigazgatási vizsga sikeres letételével, jogi tanulmányaikkal és a postaigazgatásnál kifejtett kiváló működésükkel szintén hozzájárulnak a *magyar közszolgálat színvonalának emeléséhez* és a m. kir. posta tekintélyének és jóhírnevének öregbítéséhez.



Érdekes kérdések.

Questions intéressantes.

Ujabb pályatételeink:

3.

A...., aki B.... cég alkalmazottja volt, 1928. évi január hó 24-én lakásán számú távbeszélő állomást szereltetett fel. A távbeszélő névsorban a B... cég előfizetésében lévő állomásnál erre a távbeszélő állomásra hivatkozás történt akként, hogy 19 óra után és vasárnap ez a távbeszélő állomás hívandó. A... 1934. évi május hó 3-án állomását leszereltette. Minthogy B... cég az iránt, hogy az előfizetésében lévő távbeszélő állomásánál az említett hivatkozás töröltessék nem intézkedett, az ujonnan kiadott távbeszélő névsorban a cég állomásánál a hivatkozás megmaradt.

Később A... a B... cég alkalmazásából kilépett és ugyanazon szakmában önálló üzletet alapított. 1934. évi július havában új távbeszélő állomás felszerelését kérte. Az igazgatóság kérelmét teljesítette s mivel a leszerelésről számított 3 hónap nem telt el, az állomásnak a régi számát visszaadta.

B... cég az igazgatósághoz intézett beadványában a távbeszélő állomás számának megváltoztatását kérte, mert az ő távbeszélő állomásánál szereplő utalás neki károkat okoz és a feleket a cég versenytársához irányítja. Beadványában elismerte, hogy a távbeszélő állomás leszereléséről tudomása volt.

Kérdés, hogy a cég kérelme teljesíthető-e?

4.

Kairóban..... budapesti lakos címére 5 drb. dohányárut tartalmazó csomagot adtak fel. A csomagok közül egy drb. 1934. évi október hó 9-én, 4 drb. pedig 1934. évi október hó 15-én megvámolás végett a m. kir. fővámhivatal postaosztályába utaltatott be. A csomagok átvételére szolgáló pótszállítólevelek a címzettnek 1934. évi október hó 9-én, illetve október hó 15-én kézbesítették.

A csomagokat 1934. évi október hó 18-án kibocsátott letiltás rendkívénnyel bírósági végrehajtó lefoglalta.

Kérdés, hogy a csomagok bíróilag lefoglalhatók-e?

*

A pályázaton a magyar posta személyzetének minden egyes tagja részt vehet. A pályamű legfeljebb 3 gépirásos ívoldalra terjedhet.

A pályázati határidő 1935. március 10.

A pályamunkán a szerző nevét nem szabad feltüntetni s azt a szerző nevét tartalmazó külön borítékba zárt, lepecsételt jeligés levél kíséretében kell a Magyar Posta szerkesztősége részére feladni. A jeligés leveleket csak abban az esetben bontják fel, ha a szerző a munkáért jutalomdíjat kap, amelynek összege előreláthatóan 30 P. lesz, vagy legalább is dícséretben részesül. Ellenkező esetben a szerző nevét tartalmazó jeligés levelet megsemmisítik s így a szerző neve ismeretlen marad.

A legjobbnak talált pályamű tárgyához képest esetleg a Magyar Postában, illetőleg a Műszaki Közleményekben is megjelenik.

A pályázaton a Magyar Posta, illetőleg a Műszaki Közlemények szerkesztő bizottságának tagjai, továbbá a postavezérigazgatóság ügyosztályvezetői — akik a bírálatra lesznek hivatva, — nem fognak résztvenni.

Az 1934. évi december havi 10-ik számban közzétett pályázatunk eredménye:

A 3. számú pályatételre egyetlen pályamunka sem érkezett be. A 4. sz. pályatételre 3 pályamunka érkezett be s bár mindháromban volt néhány jó gondolat, a kívánt mértéket egyik sem érte el s így a jutalom kiadásra nem került és a szerző nevét tartalmazó leigés leveleket megsemmisítettük.

NEMZETKÖZI POSTASZOLGÁLATI KÉRDÉSEK

Questions concernant le service postal international.

2. Használt postabélyegek árusítása.

A bélyeggyűjtők és a bélyegkereskedők gyakran kérték a spanyol postaigazgatást, hogy a kézbesíthetlenné vált küldeményeken, valamint a csomagok szállítólevelein lévő bélyegeket súly szerint árusítva bocsássa rendelkezésükre. A spanyol igazgatásnál nem volt oly szerv rendszeresítve, amely ezeknek a bélyegeknél az árusításával foglalkozott volna. Ezért a spanyol posta a többi postaigazgatáshoz fordult s kérte a használt bélyegek árusítására vonatkozó szabályait, illetőleg az árusítással foglalkozó szerveik működésének ismertetését.

Magyarországon a forgalomból kivont, illetőleg a selejtezett okiratokon levő használt postabélyegeknek bélyeggyűjtő célokra való árusításával a m. kir. posta bélyegértékesítő irodája foglalkozik. Az iroda súly szerint árusítja az egy-egy korábbi évről eredő szállítóleveleket, figyelembevéve az okiratok megőrzési határidejére megállapított rendelkezéseket. 1935-ben például az 1930. évből eredő selejtezett szállítólevelek kerülnek eladásra. A szállítóleveleket teljes egészükben árusítják, tehát a címadatokat tartalmazó és a bélyeges részt együtt, tekintet nélkül arra, hogy bérmentve vagy portósan adták-e fel a hozzájuk tartozó csomagot s így van-e rajtuk bélyeg vagy sem. A kilogrammonként számítandó egységárat próbaszámlálás alapján állapítják meg. Tíz kilogramm anvagból egy kilogrammra vonatkozóan megállapítják, hogy mennyi belőle a bélyegtelen szállítólevél, azután hogy fajonként és érté-

kenként hány darab bélyeg kerülhet elő. A felragasztott bélyegek értékét annak az árának az alapulvételével állapítják meg, amelyen a bélyegkereskedők leáztatva s száz darabonként kötegelve megveszik azokat. Figyelembevéve azt, hogy az anyag szállítási költségei a megrendelőt terhelik, azonfelül a levagdalással és leáztatással, valamint a csoportosítással és számlálással kapcsolatban is vannak költségek, az eladási egységárat a bélyegeknél az előbbieknél megállapítható értékénél alacsonyabban kell megszabni. Ez az eladási egységár a legutóbbi árusítás alkalmával 60 fillér volt, de egyszerre legalább tíz kilogrammot kellett megrendelni. Az árusításból befolyó tiszta jövedelem egyharmadrésztét postás jóléti célokra fordítják. A kézbesíthetetlen levélpostai küldeményeket a magyar posta megsemmisíti s ezért a rajtuk lévő bélyegeket sem bocsátja árusításra. A vásárlásra vonatkozó igényt egyébként előre be kell jelenteni, mert az igénylők száma oly nagy, hogy kérelmüknek az iroda csak korlátozott mértékben tud eleget tenni. Külföldről érkező rendeléseket a magyar posta nem teljesíti.

Ausztria. Bécsben az 1. számú postahivatal, vidéken az összes hivatalok árusítják kétkilogrammos csomagokban a szállítólevelekről levágott bélyegeket. Egy ily csomag ára legutóbb Bécsben 12 schilling, vidéken 12'60 schilling volt. Levélben érkező megrendeléseket nem foganatosít az osztrák posta.

Németország. A német posta a szállítólevelekről és a külföldről érkezett, bélyeggel ellátott utalványokról levágott hasz-

nált bélyegeket árusítja. A bélyegeket a bélyegértékesítő hivatal országoként csoportosítja s félkilogrammos és egykilogrammos csomagokban árusítja. Az igények bejelentésére határidő van kitűzve. A bejelentéseket a beérkezés sorrendjében veszik figyelembe. (Újabban már csak negyedkilogrammos csomagokat készítettek, s ezekre is annyi volt a jelentkező, hogy a német posta sorshúzás útján volt kénytelen kiosztani a rendelkezésre álló anyagot.)

Danzig. A szállítólevelekről, postautalványokról, valamint a kézbesíthetetlen tértiküldeményekről levágott bélyegeket a danzigi posta nem súly szerint, hanem ezer-ezer darabot tartalmazó csomagokban árusítja. Ezeket a csomagokat bárki megvásárolhatja; külföldi megrendeléseket azonban nem teljesítenek.

Svédország. A szállítólevelekről kézbesítés előtt lemetszik a bélyeges részt. A bélyegeket egykilogrammos csomagokban Stockholm 1. hivatalnak erre a célra felállított osztálya árusítja. Külföldi megrendeléseket is elfogadnak, de a belföldi 5 svéd koronás árral szemben, a külföldre küldött csomagokért 6 koronát kérnek. A befolyt összeg felét postai jótékonyági célra fordítják, a többiből a kezeléssel járó költségeket fedezik.

Dánia. A szállítóleveleken és postautalványokon lévő használt bélyegeket egykilogrammos csomagokban és 9¹/₂ kilogrammos zsákokban a dán postamúzeum árusítja. Ezenfelül százanként csomagolva leáztatott bélyegeket is árusít a múzeum.

Finnország és Lettország a szállítólevelekre, az utánvételes küldeményekre és az utalványokra ragasztott használt bélyegeket nyilvános árverésen értékesíti.

Románia a tértiküldeményekről levágott bélyegeket szintén árverésen adja el.

Portugália a személyzet jóléti intézetének engedi át a használt bélyegeket, s ez az intézet foglalkozik a bélyegek értékesítésével.

Németalföld. A hollandi igazgatás nyilvános ajánlatkiírás útján évenként négyszer árusít használt postabélyegeket. Az ajánlatok benyújtására a postahivatalokban kifüggesztett hirdeteményeken, vala-

mint az ismert vásárlók, illetőleg a jelentkezők címére küldött értesítéseken hívják föl a közönséget. A szállítólevelekről levágott nagyobb értékű bélyegeket darabszám szerint, a kisebb értékűeket (60 centig) huszonötkilogrammos csomagokban adják el. Ezek az árlejtéseken kívül kisebb mennyiségben (2—5 kg) bárkinek árusítanak szállítólevélről levágott kisebb értékű bélyegekkel ellátott szelvényeket, ha van rendelkezésre álló készlet.

Németalföldi India és Németalföldi Guyana az értékesebb bélyegeket hasonló feltételek alatt, de évenként csak egyszer, részben darabszám, részben súly szerint bocsátja a bélyegyűjtők rendelkezésére.

Svájc a tértiküldeményekről levágott értékesebb bélyegeket árusítja. Ilyenek a 3, 5 és 10 frankos, a légipostai és az alkalmi bélyegek. A bevételt postai jótékonyági célra fordítják.

Egyiptom postaigazgatása szintén csak a nagyobb értékű bélyegeket árusítja nem súly, hanem darabszám szerint. A bevétel a postai jótékonyági intézetnek jut.

*

Van azonban több olyan postaigazgatás is, amely nem foglalkozik a postai okiratokon, illetőleg küldeményeken lévő használt bélyegek árusításával. Van néhány igazgatás, amely árusított egyideig használt bélyeget, de mivel a bélyegek kezelésével járó munka, illetőleg költség nem térült meg az eladási árból, az árusítást megszüntette. Más igazgatások a bélyegek gyűjtői értékének csökkenésétől tartanak, ha használt bélyegeiket nagyobb tömegben bocsátanák az igénylők rendelkezésére. Végül több igazgatás a szállítólevelet a rajta lévő bélyegekkel együtt kézbesítéskor a címzettnek hagyja.

Az európai államok közül nem árusítanak használt bélyeget Nagybritannia, Irország, Belgium, Franciaország, Luxemburg, Lengyelország, Cseh-Szlovákország, Törökország, Görögország és Litvánia; az Európán kívüli fontosabb államok közül pedig Japán, Brit-India, az Egyesült Államok, Mexikó, az Ausztráliai Államszövetség, a Délafrikai Unió és a délamerikai államok.

Közli: Dr. Lukász Alfonz.



ELMELET — GYAKORLAT.

Théorie — Pratique.

6. *A postamesteri hivataloknál a kézbesítőknek kiadott és kézbesítőkönyvbe írt ajánlott küldemények darabszámát az ajánlott küldemények leadókönyvében egy tételben vagy pedig kézbesítőnként részletezve tartják-e nyilván?*

Egy tételben írt darabszámmal.

Az A. 3. Szab. 88. §. 6. pont 1. bekezdése szerint „Azok a postamesteri hivatalok, amelyeknél az igazgatóság elrendelte az ajánlott küldeményeknek házhoz kézbesítését, az ajánlott küldemények leadókönyvét tételesen csak a hivatalban kézbesített (postán maradó, postahivatalnak címzett, utánvételes stb.) ajánlott küldeményekről vezetik. A házhoz kézbesített ajánlott küldeményeket az érkezésnél az ajánlott küldemények kézbesítőkönyvében (173. sz. ny.) tartják nyilván s az ide tételesen bejegyzett küldeményeket csak sommásan, darabszám szerint kell az ajánlott küldemények leadókönyvében nyilvántartani.”

Az idézett pont csupán azt rendeli el, hogy a kézbesítőkönyvbe írt ajánlott küldeményeket az ajánlott küldemények leadókönyvében darabszám szerint kell nyilvántartani. Téves tehát az olyan magyarázat, mintha ezeket az ajánlott küldeményeket kézbesítőnként részletezve kellene az ajánlott küldemények leadókönyvében feltüntetni. A kézbesítésre kiadott ajánlott levelek kézbesítőnként való részletezésére az egyenleg szolgál, amint azt az A. 3. Szab. 100. §. 3. pontja előírja. (Beküldött kérdés.)

7. *Ha a csomagot házhoz kézbesítő hivatal körzetében a címzett a csomagot a címhelyen való bemutatáskor nem veszi át, ellenben aznap vagy másnap a postahivatal leadóosztályánál jelentkezik érte, kérdés, hogy ilyen esetben egyszeres vagy kétszeres házhoz kézbesítési díjat kell-e szedni?*

Egyszereset.

Az A. 1. Szab. 78. §. 2. b) pontja értelmében ugyanis „a csomag házhoz kézbesítéséért a díjszabásban meghatározott kézbesítési díj jár, mégpedig *annyiszor, ahányszor a kézbesítést megkísérelték*”. Nem vitás tehát, hogy ha a posta a csomagot csak egyszer vitte ki a címbe megadott helyre, a házhoz kézbesítési díjat csak egyszer lehet követelni.

A címzettnek ugyanis joga van az első kézbesítési kísérlet során a csomag átvételét megtagadni és egyben kérni, hogy cso-

magját az Üzletszabályzatban előírt határidőig a postahivatalban rendelkezésére tartásák (A. 1. Szab. 72. §. 1. p.).

Ilyen esetben a kézbesítő hivatalnak kötelessége a csomagot az átvételi határidőig a postahivatalban a címzett rendelkezésére tartani és ha a címzett az átvétel végett a postahivatalban megjelenik, azt neki kézbesíteni. Minthogy ez alkalommal a csomagot a postahivatalban és nem a címzett lakásán kézbesítik, ezért a kézbesítésért házhoz kézbesítési díjat nem szabad szedni.

Hangsúlyozzuk azonban, hogy ha a címzett a csomag átvételére munkaszünetes napon (pl. vasárnap) jelentkezik, a csomagot csak újabb házhoz kézbesítési díj beszedése után kézbesítik. (A. 1. Szab. 83. §. 3. pont). Ez utóbbi esetben tehát a csomag után kétszeres házhoz kézbesítési díjat szednek (egyiket a címhelyen megkísérelt házhoz kézbesítésért, a másodikat a vasárnapi kézbesítésért). A második kézbesítési díjat azonban nem a postahivatalban, hanem a munkaszünetes napon való kézbesítésért szedik. (Beküldött kérdés.)

8. *Nyomtatványként bérmentesített újévi üdvözlő kártyára, illetőleg névjegyre a B. u. é. k. rövidítések elé „Szeretteivel jól töltenő” szavak vagy más üdvözlő kifejezések kéz- vagy gépirással beírhatók-e?*

Ha a B. u. é. k. nyomtatva van, igen, ha ellenben kézírással vagy gépirással van írva, nem.

Az A. 1. Szab. 32. §. 2. d) pontja szerint „képeslevelezőlapokon, nyomtatott névjegyeken, továbbá karácsonyi és újévi üdvözlő kártyákon: legfeljebb öt szóból vagy öt szokásos kezdőbetűből álló szerencsekívánatot, üdvözlést, köszönetet, részvétnyilatkozatot, vagy más udvariassági kifejezést szabad kézírással vagy bármely más módon feljegyezni.”

Az idézett pont értelmében tehát az utólagos feljegyzés vagy öt szó, vagy öt kezdőbetű lehet; nem pedig öt szó és öt betű. Ennélfogva tévedésen alapszik az olyan magyarázat, amely öt betű és öt szó (összesen 10 betű és szó) bejegyzését tartja megengedhetőnek. Az ilyen magyarázat ellenkezik a fentebb idézett §. 2. pontjának utolsó bekezdésében előírtakkal, amely szerint az egyes pontokban foglalt kedvezményeket mindig szó szerint kell venni, s azokat kiterjesztőleg magyarázni és alkalmazni nem lehet. (Beküldött kérdés.)

9. Ha a feladó a levelezőlap címlapjának jobbfelére, tehát a címzés és az esetleges szolgálati feljegyzések céljaira szánt helyre közleményt írt, a levelezőlapot miként kell díjazni?

Levélként.

Az A. 1. Szab. 28. §. 3. pontja szerint: „A levelezőlap címlapjának jobbfele a címzés, a szolgálati jelzések, bélyegek és ragjegyek céljaira szolgál, a címlap balfelét és hátoldalát a feladó tetszése szerint használhatja közlemény írására.” Ugyane §. 7. pontja szerint pedig: „A feltételeknek meg nem felelő levelezőlapokat a posta..... levelekként kezeli és díjazza.”

Nyilvánvaló tehát, hogy azokat a levelezőlapokat, amelyeknek jobbfelére a feladó közleményt írt, levelekként kell kezelni, illetőleg, ha csak levelezőlapként vannak bérmentesítve, meg kell őket portózni.

Természetesen a levelezőlap jobb és balfelére írtak elbírálásánál őrizkedni kell a zaklatás látszatától is. Pl. ha a feladónak a levelezőlap balfelére írt közleményéből egy-két betű véletlenül a választó vonalon túl a jobboldalra is átér, ez még nem ok a levelezőlap megportózására. Ilyen esetben a levelezőlap portózása a közönség méltatlankodását idézné elő, mert a portózásban a szabályoknak túlzásba vitt merev alkalmazását látná. (Beküldött kérdés.)

10. Távbeszélő-meghívás díjának kivételes visszatérítése.

X. Y. földbirtokosnak két különböző községben 1—1 távbeszélő állomása van. Egy távolsági beszélgetés lebonyolítása alkalmával a hívott központ megállapította, hogy a kért állomást üzemzavar miatt nem lehet kapcsolni.

A hívó előfizetőnek rendkívül fontos volt a beszélgetés, mert halaszthatatlan utasítást kellett jószágigazgatójának adni. Ezért a postamester tanácsára a földbirtokos alkalmazottját meghívással behívták a postahivatalban lévő nyilvános távbeszélő állomáshoz s a beszélgetést kifogástalanul lebonyolították.

Kérdés ilyen esetekben, vissza lehet-e téríteni a meghívás díját és nem kellene-e az ilyen esetekben követendő eljárásra szabályt alkotni?

A meghívás díját méltányossági alapon vissza lehet téríteni; e szolgálatra ugyanis az előfizető hibáján kívül azért volt szükség, mert a hívott állomással üzemzavar miatt a postaszolgálat hibájából nem lehetett beszélni. Ha azonban a meghívás kézbesítése során küldöncdíjat kellett fizetni, ennek visszatérítéséről természetesen nem lehet szó, mert a postának készkiadása került fel.

A távbeszélőnél fokozatosan érvényesül az az elv, hogy a közönséget a lehetőség határain belül jól kell kiszolgálni. Kicsinyesség volna tehát, a meghívás díját akkor is felszámítani, ha e szolgálatot kényszerítő szükségből vette igénybe.

Ilyen esetekben a díjvisszatérítés külön szabályozására azonban véleményünk szerint nincs ok, mert az ilyen ritkán előforduló esetre a szabályalkotás, komoly indok nélkül feleslegesen szaporítaná az újabb rendelkezések számát. (Beküldött kérdés.)

11 Ikerállomásoknak utca (tér) keresztezésével való bekapcsolása.

Ikerállomásokat szabad-e utca (tér-) keresztezésével bekapcsolni?

Igen, de csak légvezetékes hálózatokban, azon esetekben, amikor az iker állomások bekapcsolása az előírt 200 méter távolságon belül és erős áramú vezetékek keresztezése nélkül, csakis valamely közbeeső utca átfeszítésével oldható meg.

(132.866/1934. — IX/5. — K. M. sz.)

12. Állami elemi iskolai igazgató tanítót megilleti-e az 50%-os távbeszélő alap-, illetőleg előfizetési díjkedvezmény?

Igen!

A Tb. Ü. Sz. 24. §. 1. pontja (829. sz. fedőlap) értelmében a rendszeresített állásra végleges minőségben kinevezett, állami fizetési osztályokba sorozott, hivatali esküt tett s tényleges szolgálatot teljesítő állami tisztviselők 50%-os alap-, illetőleg előfizetési díjkedvezményben részesülnek.

Az állami elemi iskolai igazgatót vagy igazgató tanítót, sőt az állami tanítót is, ha rendszeresített állásra végleges minőségben ki van nevezve s állami fizetési osztályba be van sorozva, épen olyan állami tisztviselőnek kell tekinteni, mint azokat, akik valamely miniszter fennhatósága alatt, állami hatóságnál vagy hivatalnál, közigazgatási, vagy más teendőket végeznek. Épen ezért a távbeszélő díjkedvezmény szempontjából velük teljesen egyforma elbánás alá esnek. A törvényhatóságok (szabad királyi város, törvényhatósági joggal felruházott város, vármegye) által fenntartott tanintézetek elemi iskolai tanítóit, illetőleg tanítónőit ebből a szempontból azonban az állami tanítókkal semmiképp sem szabad összehasonlítani, mert a törvényhatóságok által fenntartott tanintézetek tanítói és tanítónői, csak abban az esetben részesülnek távbeszélő díjkedvezményben, ha egyetemi vagy főiskolai tanári, vagy tanárnői képesítésük van. (Beküldött kérdés.)

Forgalom és munkaegységek.

I.

A m kir. posta 1934 december havi forgalma.

a) Posta									
Megnevezés	Év	Hó	Ajánlott küldemények	Értéklevelek és érték- dobozok	Betét, kézi és sommás csomagok	Posta- utalványok		Postatakarék és csekk be- és kifizetések	
			darabszáma ezrekben			darab- záma	összege ezer pengőbe	darab- záma	összege ezer pengőben
Feladás	1933 1934	XI.	647 574	38 33	952 928	869 888	76.456 83.438	1.627 1.849	147.485 157.175
1933 XII. havá- hoz képest	több + kevesebb -		—	—	—	19	6.982	222	9.690
1934. XII. hónapban	%		11.0	13.2	2.5	2.2	9.1	13.6	6.6
Kézbesítés	1933 1934	XII.	647 580	42 40	990 945	820 834	73.668 82.598	362 345	74.128 69.687
1933. XII. havá- hoz képest	több + kevesebb -		—	—	—	64	8.900	—	—
1934. XII. hónapban	%		10.4	4.8	4.5	7.8	12.1	4.7	6.0
b) Táviró									
Év	Hó	Fel- adott	Kéz- besít- ett	Köz- pon- tok	Állomások (főállomások, fővezetők)	Kezde- ménye- zett	Érke- zett	Számított helyi beszélgetések száma ezrekben	Szórakoztató rádióvevőberen- dezések száma
		táviratok darabszáma ezrekben				távolsági beszélgeté- sek száma ezrekben			
1933 1934	XII.	150 145	213 204	1.471 1.511	18.357 86.657	288 297	278 236	10.503 10.866	328.179 340.117
1933 XII. havá- hoz képest	több + kevesebb -	—	—	40	8.300	9	8	363	11.938
1934 XII. hónapban	%	3.3	4.2	2.7	10.6	3.1	2.9	3.5	3.6

*) A távbeszélőre vonatkozó adatok részletezése:

A budapesti egységes hálózatban ¹⁾									
Év	Hó	Köz- pon- tok	Állo- mások	Kezde- ménye- zett	Érke- zett	Számított helyi beszélgetések száma ezrekben	Vidéken		
				távolsági beszélgeté- sek száma ezrekben			Központok	Allomások	
		száma				száma			
1933 1934	XII.	18 21	49.688 55.075	95 95	87 88	9.413 9.838	1.453 1.490	28.669 31.582	
1933 XII. havá- hoz képest	több + kevesebb -	3	5.387	—	1	425	57	2.913	
1934 XII. hónapban	%	16.7	10.8	—	1.1	4.5	2.5	10.2	

¹⁾ Albertfalva, Békásmegyér, Budafok, Budapest, Budatétény, Csepel, Csillaghegy, Kispest, Pestszenterzsébet, Pestújhely, Rákospalota, Tisza István Kertváros, Újpest.

II.

A m. kir. posta személyzete által 1934. december hónapban feldolgozott munkaegységek.

A postaszemélyzet munkaeredményének megállapítása oly módon történik, hogy a posta a végrehajtó szolgálatban végzett különböző munkákat a reájuk fordított idő, a munka minősége és mennyisége, valamint az anyagi felelősség figyelembe vételével munkaegységekkel értékeli, méri. A küldemények darabszáma megszorozva a küldeménynemenként megállapított

értékegységgel. a szorzatok együttes összege adja a m. kir. posta forgalmának lebonyolításánál végzett munkát egységekben.

Az 1934. december havi munkaegységek száma és megoszlása — összehasonlítva az előző év azonos időszakában feldolgozott munkaegységekkel — a következőképen alakul:

Munkaegységek megoszlása	Év	Hó	Munkaegységek száma ezrekben					1933. XII. havához képest 1934. XII. hóban hány %-kal több vagy kevesebb*)				
			posta	táv-iró	táv-beszélő	rádió	összesen	posta	táv-iró	táv-beszélő	rádió	összesen
	1933		19.650	1.912	6.822	919	9.30					
	1934	XII.	19.654	1.833	6.792	951	29.231	+ 0.02	-4.1	-0.4	+3.6	- 0.2
Budapesten	1933		7.934	817	4.129	322	13.202					
	1934	XII.	8.200	790	3.855	331	13.176	+ 3.3	-3.2	-6.6	+2.8	- 0.2
Vidéken	1933		11.716	1.095	2.693	597	16.101					
	1934	XII.	11.454	1.043	2.937	621	16.055	- 2.2	-4.8	+9.	+4.0	- 0.3
Kincstári hivataloknál	1933		12.841	1.348	5.771	584	20.544					
	1934	XII.	12.652	1.300	5.621	610	20.183	- 1.5	-3.6	-2.6	+4.5	- 1.8
Postamesteri hivataloknál	1933		6.557	550	1.037	335	8.479					
	1934	XII.	6.736	519	1.155	342	8.752	+ 2.7	-5.6	+11.4	+2.1	+ 3.2
Postaügynökségeknél	1933		252	14	14	—	280					
	1934	XII.	206	14	16	—	296	+ 5.5	+0.3	+18.1	—	+ 5.8

* A % a munkaegységek pontos (ki nem kerékített) számának viszonyát jelzi.

A távbeszélő munkaegységeket illetően rá kell mutatni arra, hogy az önműködő távbeszélő hálózatokban kézierő helyett géperővel végzett kapcsolási munka a fenti táblázatban kifejezésre nem jut. Az 1934. december hónapban géperővel végzett

kapcsolási munka 2,973.960 kézierővel feldolgozott munkaegységnek felelt meg, vagyis az automatizálás következtében a postaszemélyzet munkája ennyivel lett kevesebb.

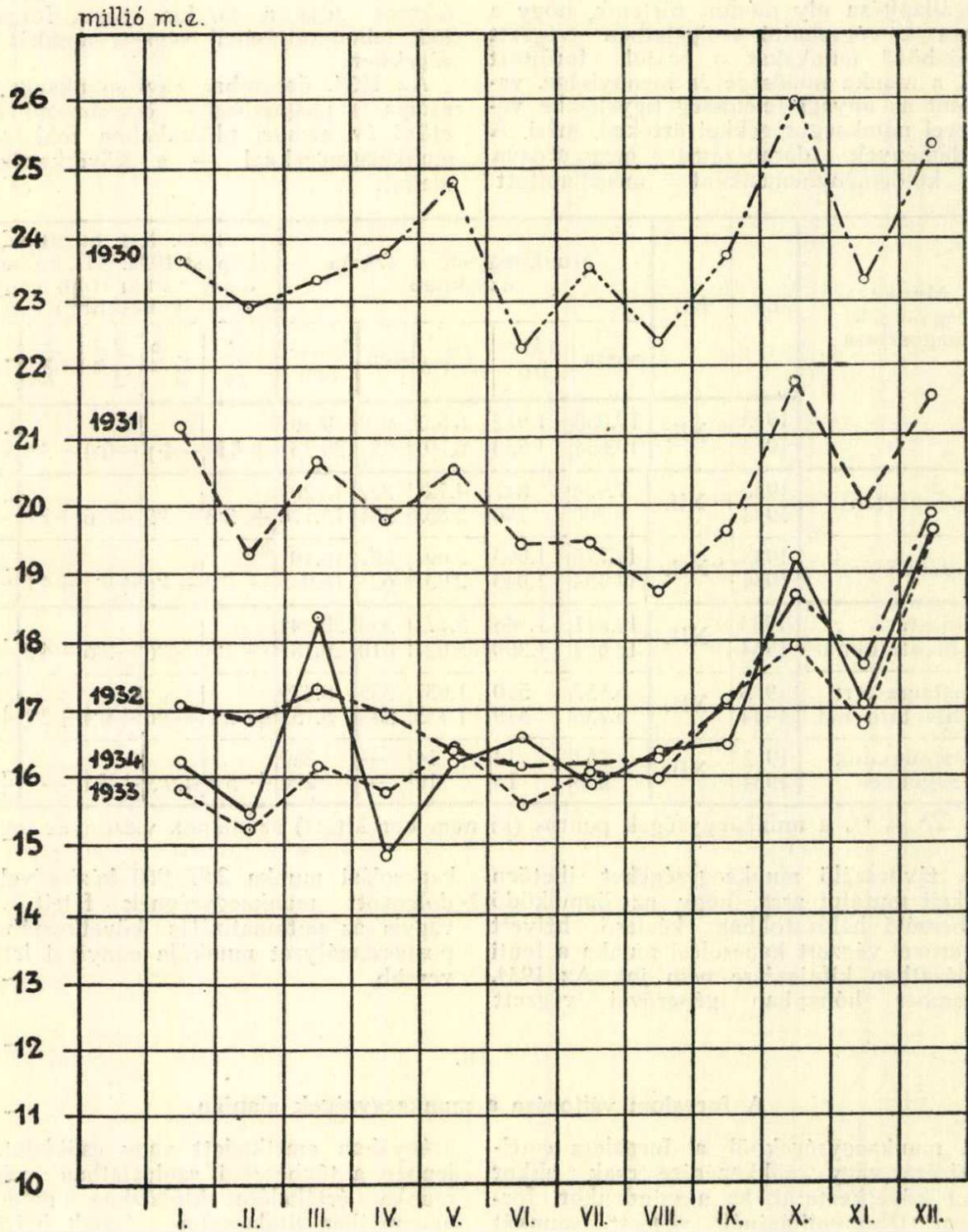
III.

A forgalom változása a munkaegységek alapján.

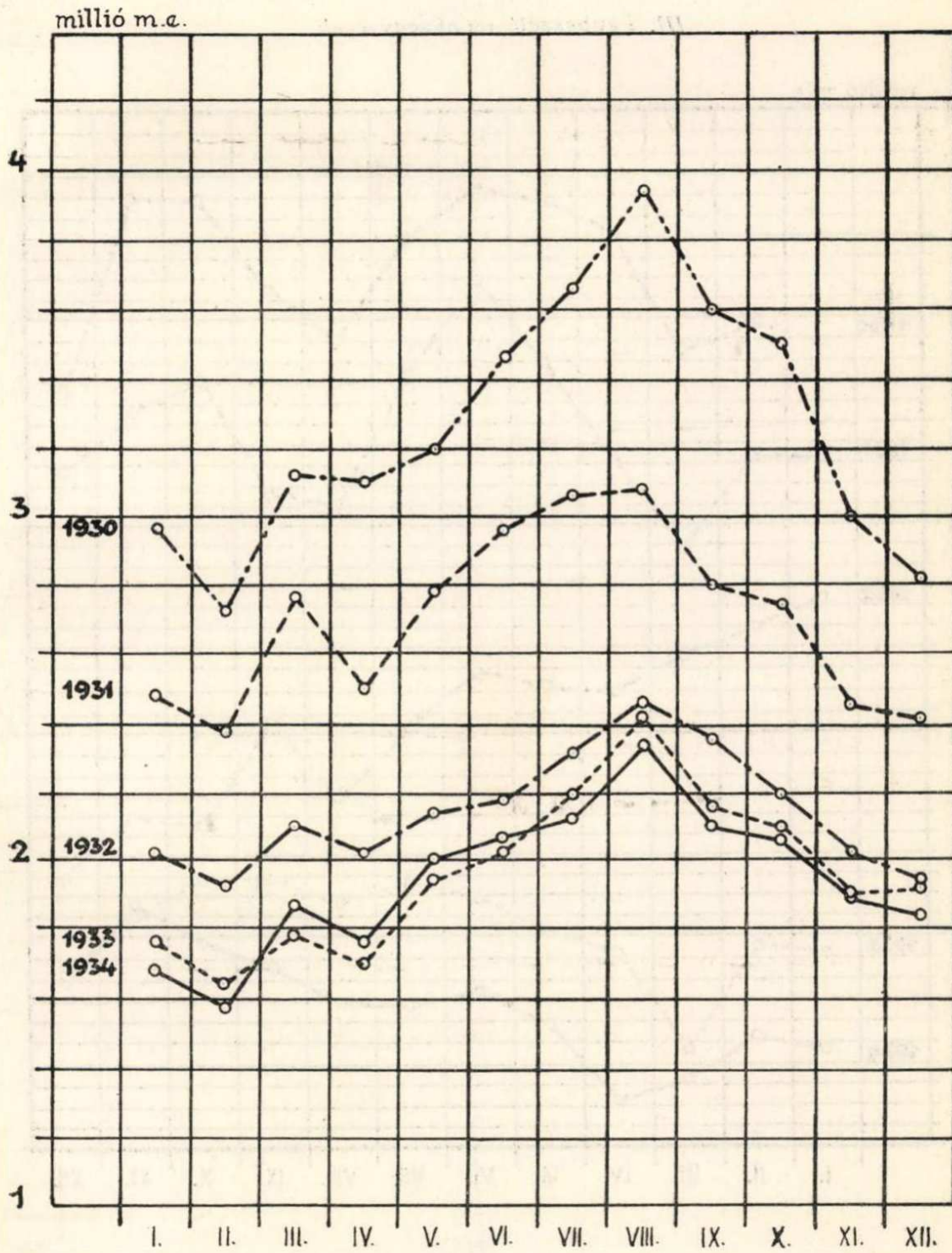
A munkaegységekből a forgalom emelkedésére vagy csökkenésére csak akkor lehet következtetni, ha a mindenkori forgalom lebonyolításánál végzett munkát azonos értékkel fejezzük ki munkaegységben. A posta, táviró és rádió szolgálatban végzett munkák értékelése az alábbi táblázatban megjelölt időben nem változott, ezekben a szolgálati ágakban tehát a forgalom a feldolgozott munkaegységek

arányában emelkedett vagy csökkent. Ellenben a távbeszélő szolgálatban végzett munka értékelése időközben módosult, amennyiben Budapesten számlált helyi beszélgetésenként 1933. január havában 0.4, míg a teendők racionalizálása következtében 1934. december havában már csak 0.3 munkaegységet lehetett felszámítani.

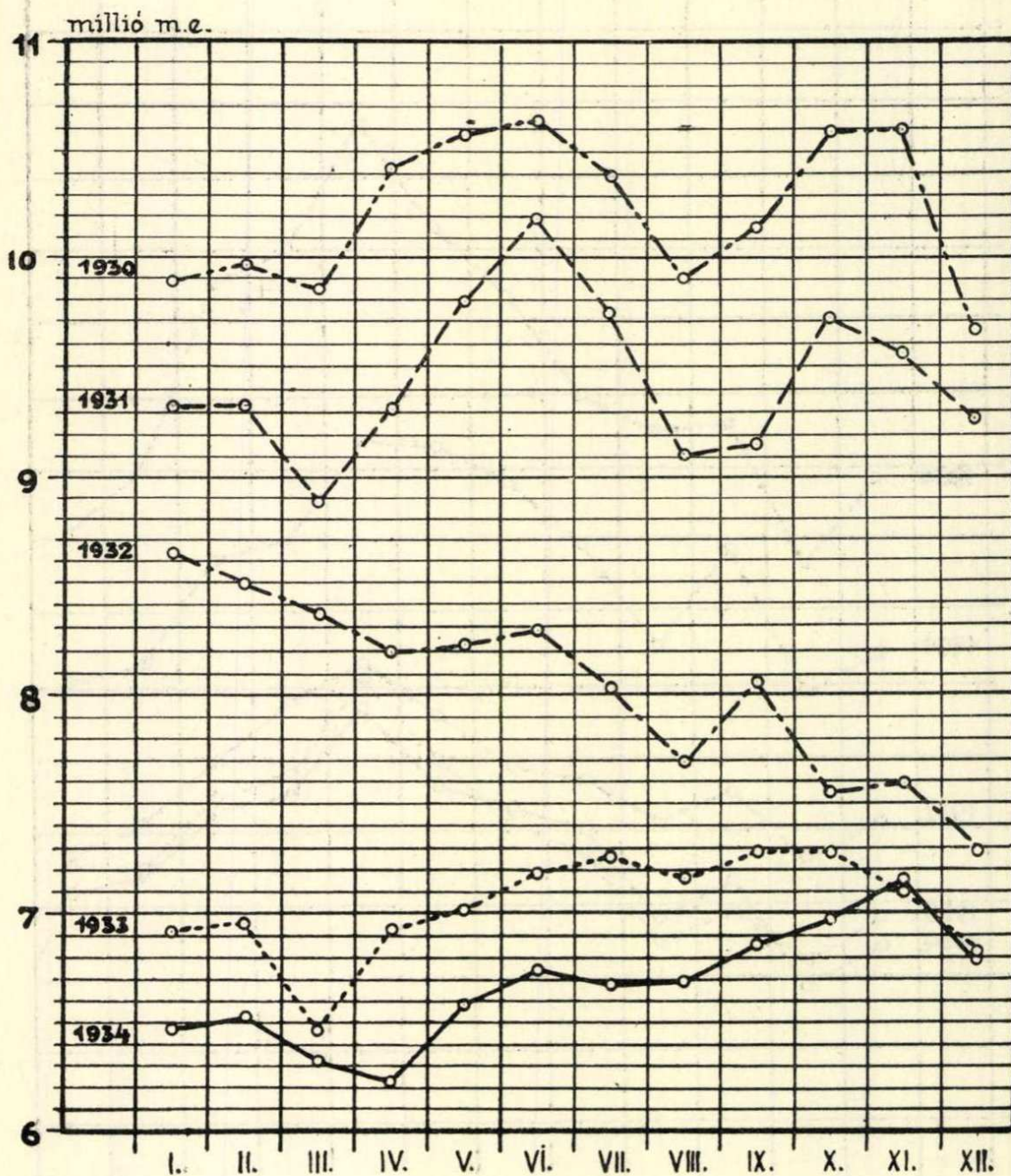
I. Postai munkaegységek.



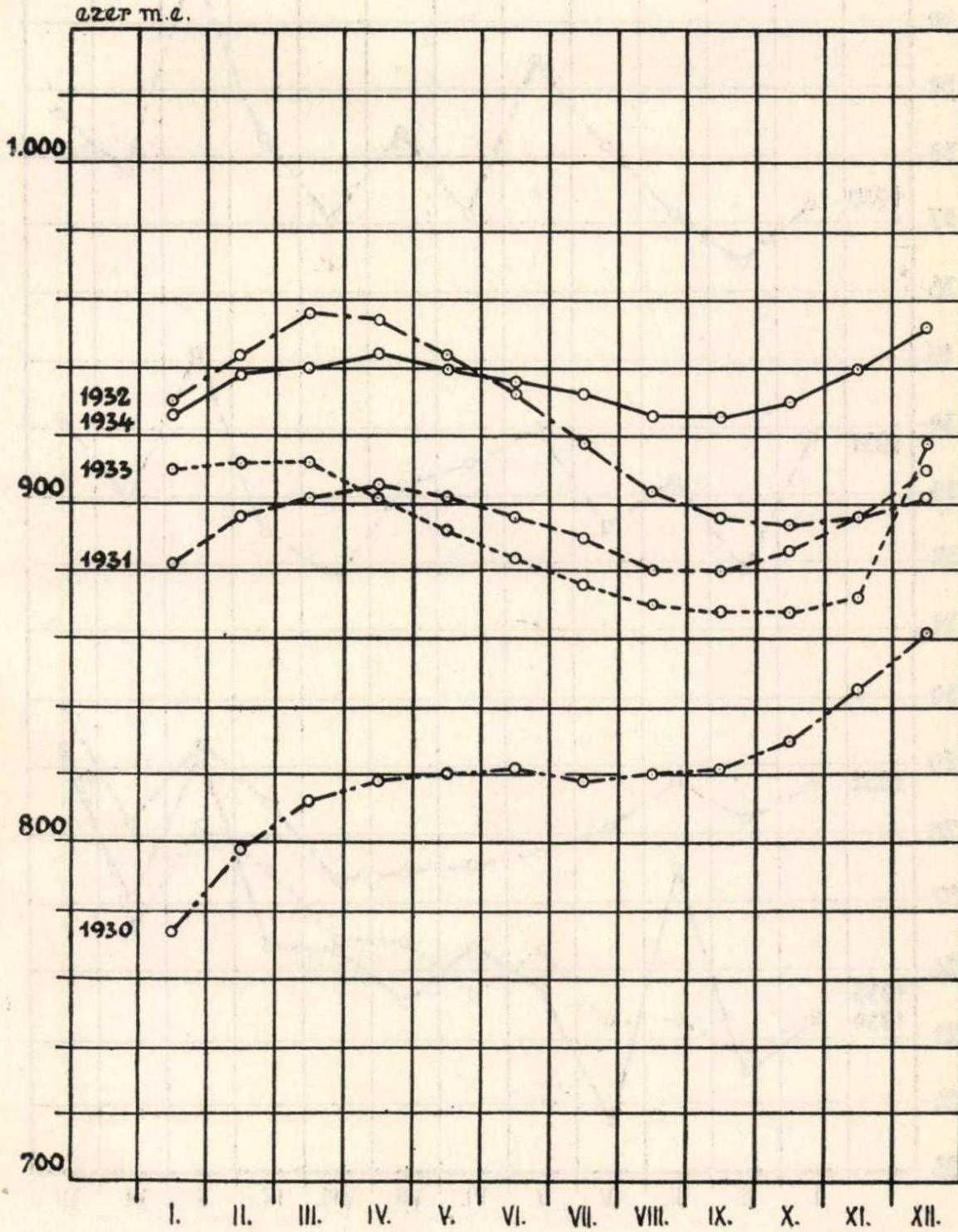
II. Táviró munkaegységek.



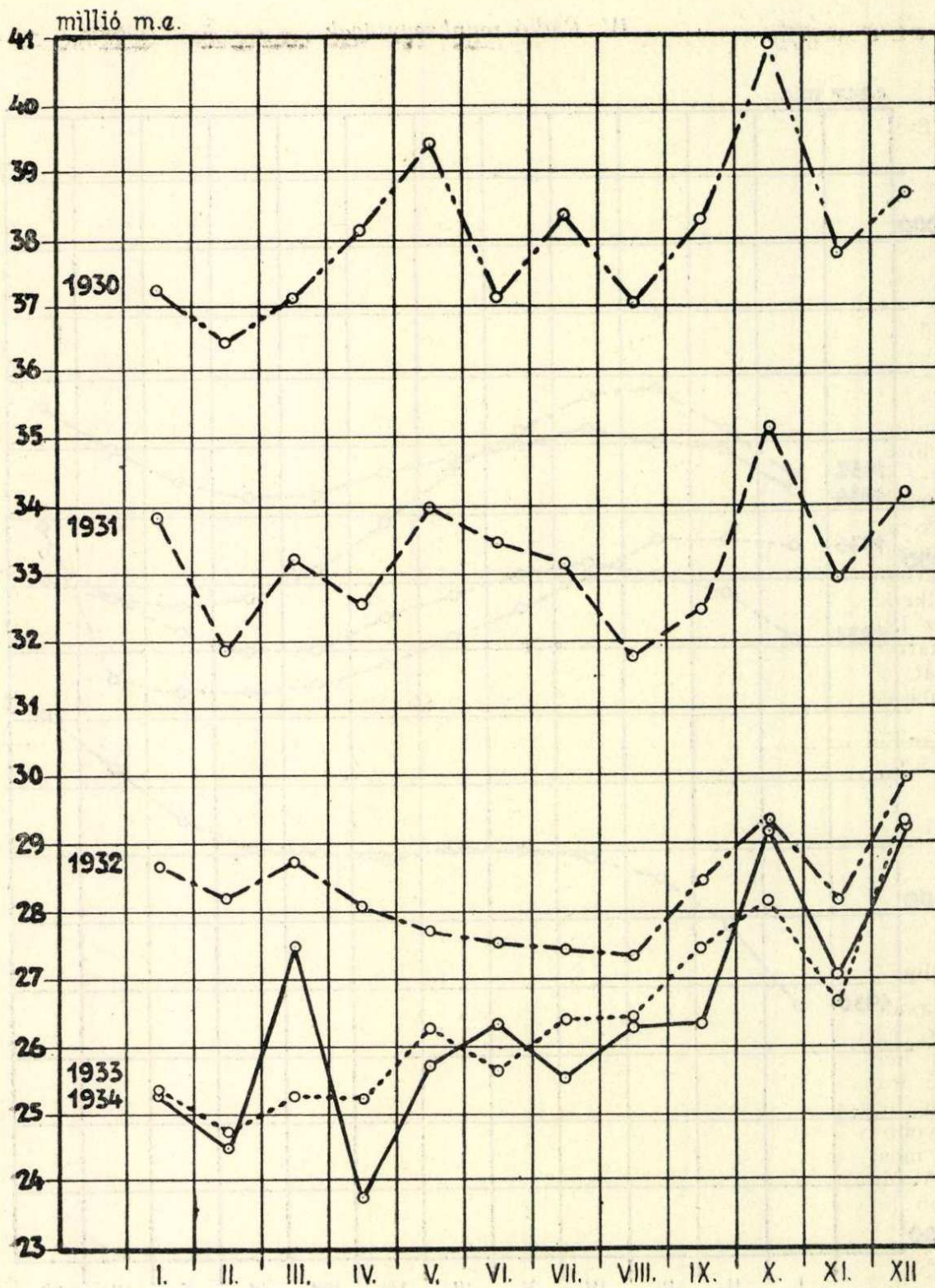
III. Távbeszélő munkaegységek.



IV. Rádió munkaegységek.



V. Összes munkaegységek.



Ha az összehasonlított időszakok távbeszélő forgalmát azonos (1934. december havi) értékeléssel fejezzük ki munkaegy-

ségben, akkor a távbeszélő forgalom és ezzel kapcsolatban a m. kir. posta összforgalma így alakul:

Év	Hó	Posta	Táv- író	Távbe- szélő	Rádió	Össze- sen	Posta	Táv- író	Távbe- szélő	Rádió	Össze- sen
		munkaegységek száma ezrekben					A forgalom az előző év azonos időszakához viszonyítva hány %/o-kal emelkedett vagy csökkent				
1933	XII.	19.650	1.912	6.369	919	28.850	+ 0.02	- 4.1	+ 6.6	+ 3.6	+ 1.3
1934		19.654	1.833	6.792	952	29.231					
1933	I—XII.	198.445	23.550	74.939	10.686	307.620	+ 1.9	- 1.2	+ 5.2	+ 5.0	+ 2.5
1934		202.268	23.268	78.673	11.237	315.446					

Amíg tehát 1934. december hónapban — az előző év azonos időszakához viszonyítva — a távbeszélőnél kézierővel végzett munka 0.4%/o-kal és az összes munkaegységek száma 0.2%/o-kal csökkent, addig a távbeszélő forgalom 6.6%/o-kal és ezzel kapcsolatban a posta összforgalma 1.3%/o-kal emelkedett.

Az 1933. évi állapottal szemben az 1934. naptári év forgalma szintén emelkedést mutat, amiből a gazdasági helyzet némi javulására lehet következtetni.

IV.

A postaszemélyzet által 1930—34. években feldolgozott munkaegységek évenkénti és havonkénti alakulását az előbbi oldalakon lévő I—V. sz. grafikonokon szemléltetjük.

Hangsúlyozzuk, hogy a grafikonok csak a személyzet által kézierővel végzett munka változásait mutatják, tehát azokból a forgalom emelkedésére, vagy csökkenésére következtetni nem lehet.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Revue étrangère.

POSTA.

Anglia.

Londonban a Postmaster-General a yorki herceg részvételével 1934 november 2-án helyezte üzembe a Mount Pleasant nevű irányító hivatalt, mely állítólag a világ leghatalmasabb postahivatala. Nála nagyobb méretűnek talán csak a Chicagóban most épülő főpostahivatal ígérkezik.

A Mount Pleasant helyén száz évvel előbb fegyintézet állott. Ebben az épületben 1887-ben csomagrovatólót rendeztek be, 1889-ben már ugyanott felvevőhivatal is nyílt meg és az anyagraktár is itt kapott helyiségeket. A postaforgalom állandó emelkedése és az épület előnyös fekvése arra készítette az angol postaigazgatást, hogy 1926-ban folytassa az elmúlt évben megnyitott csomag- és levélirányító hivatal tervszerű építését. Az új irányító hivatal-

ban összesen 6000 alkalmazott, köztük 3500 tisztviselő dolgozik. A heti forgalom kb. 17.5 millió levél és csomag. Naponként a világ minden részéből átlag 3370 zárlat érkezik a hivatalhoz. Noha az irányításnál és az anyag feldolgozásánál a műszaki szállító és egyéb berendezések minden elképzelhető változatát értékesítették és használják, mégis a Postmaster-General megnyitó beszédében kijelentette, hogy az emberi munkát éppen az irányítószolgálatban a legtokéletesebb gépi berendezés sem tudja helyettesíteni. Az angol postának híres, vezető nélkül közlekedő földalatti postaszállító vasútja a Mount Pleasant hivatala alatt is elhalad és a kész zárlatokat síkló pályákon csusztatják a földalatti rakodó-állomásokra. Viszont az érkezett postaszakok ezreit emelő berendezések szállítják innét a megfelelő munkahelyhez, amelyeknek a rendes, földfeletti útvonal-

kon való beszállítást, a londoni utcák mai túlszűfolt forgalma mellett jelentékeny kérés nélkül nehezen lehetne elképzelni.

*

Az angol posta női alkalmazottja férjhez menés esetében — egész kivételes esektől eltekintve — szükségszerűen kénytelen a szolgálatból kiválni. Ez alkalomból kiházasítási átalányt kap, mely a szolgálati évek számával emelkedő havi járandóság összegével egyenlő, de legfeljebb egy évi járandóság összegéig emelkedhetik.

A női alkalmazottak most a kiházasítási összeg határát a másfélévi járandóság értékéig szeretnék felemeltetni.

*

Az angol postaalkalmazottak általában csak 60i egész kivételes esetekben 65 éves életkorig teljesíthetnek tényleges szolgálatot. Az érvényben levő nyugdíjrendszer egészen elüt a többi európai országokban megszokott rendszerektől. Nevezetesen az 1909. óta érvényben levő gyakorlat szerint az esedékessé vált nyugdíj egy bizonyos részét az alkalmazott a tényleges szolgálatból történt kiválása alkalmával egyösszegben kapja kézhez. A nyugdíjrendszer átdolgozására most királyi bizottság küldött ki. A férfi alkalmazott nyugdíja minden szolgálati év után a tényleges járandóság $\frac{1}{80}$ részében van megállapítva úgy, hogy a teljes szolgálat után a tényleges járandóság felét kapja nyugdíjként, amelyet havi részletekben kap kézhez; az utolsó tényleges járandóság másfélévi összegének megfelelő végkielégítést pedig egy összegben.

*

Érdekes az angol nyugdíjszabályzatnak az a rendelkezése is, hogy ha az alkalmazott nyugdíjalépését megelőző utolsó 10 éven belül fegyelmileg büntetve volt, és utolsó hivatali felsőbbségétől nem tud írásbeli nyilatkozatot felmutatni, mely szerint szolgálati teendőit „szorgalommal és hűséggel” látta el, havi részletekben esedékes nyugdíjilletményének bizonyos (1—5) %-át élete végéig levonják. A szolgálati hibák eme kettős és a nyugdíjra is kiterjedő büntetési rendszere ellen több esetben mozgalom indult már, de eddig eredmény nélkül. Most a bizottsági javaslat csak egészen kivételesen súlyos fegyelmi vétségek esetére óhajtja a büntetésnek ezt a kemény módját fenntartani.

Súlyos hiánya az angol nyugdíjrendelkezéseknek az a tény, hogy a nyugdíjas alkalmazott halála esetében özvegye és árvája a kincstártól semmiféle címen járandóságot nem kap. Ha azonban a nyugdíj-jogosult alkalmazott már tényleges szolgál-

lati ideje alatt halt volna el, ez esetben az özvegy és az árvák bizonyos évi járadékot eddig is kaptak. A nyugdíjjárandóságok rendezésére kiküldött bizottság most azt a megoldást javasolja, hogy a nyugdíjas alkalmazottnak módjában legyen a személyére esedékes nyugdíj összegének meghatározott részéről özvegye, illetőleg árvái részére előre lemondania. (P. N. 1935:2).

Dánia.

Az 1933—34. költségvetési évről most megjelent évi jelentés szerint a kezelt postaküldemények darabszáma 0.7%-kal esett. A forgalom csökkenése tehát nem számottevő. Sőt a csomagok és a közönséges levélpostai küldemények darabszáma bizonyos mérvű emelkedést is mutatott. A feladott összes postaküldeményekből 1—1 lakosra átlag 155 (előző évben 158) küldemény esett; az érkezettek közül átlag 72 közönséges, 1 ajánlott levél, 2.7 csomag, 1.3 utalvány és 65 újságpéldány esett. Az érték- és pénzforgalom az előző évvel szemben 4.9%-os emelkedést mutat, ami a gazdasági élet lassú javulására enged következtetni. Az érkező postaküldemények 38.1%-át Koppenhága kézbesítette, a feladott küldeményekből pedig 45.6% kerül a fővárosban felvételre. Az összes érkezett küldemények 58.5%-át városokban, 32.1%-át pedig falun kézbesítik házhoz; a fennmaradó 9.4% az, amit a címzettek maguk visznek el a hivataloktól. A külön díj ellenében kézbesített ú. n. vasárnapi levelek száma 910.000, az expressz küldemények darabszáma pedig 215.000 volt. Az összes levélpostai küldeményeknek csak mintegy 1.6%-át adták fel ajánlva. A belföldi csomagforgalomban beállott mérsékelt (3.1%-os) javulást az ú. n. zóna-csomagok rendszeresítésének tudja be az évi jelentés. 1933 június 1-től kezdve ugyanis az 5 kg-zónákban 40 órára mérsékelték, az 5 kg-nál súlyosabb csomagokét pedig jelentékenyen emelték. Egyébként a táviróforgalomnál 0.7%-os visszaesést, a távbeszélőnél 4.9%-os forgalom emelkedést jelent a beszámoló. A postaintézet bevételei, az elmúlt költségvetési évben 3.5, a kiadások azonban csak 0.6%-kal emelkedtek, úgy, hogy a dán posta ebben a költségvetési évben már 1,548.000 dán korona bevételi többletről számolt be az előző évi mindössze 251.000 korona többlettel szemben. (D. V. Z. 1934. 52.)

Egyiptom.

Az egyiptomi postaigazgatás bevételei, az 1933 évben 20.7%-kal haladták meg kiadásait. A többlet 152.300 egyiptomi fontot tett ki. A posta forgalma, a gazdasági válság eredményeként, általában csökkent.

Egyiptom a kelet felé, illetőleg az Európa felé haladó csaknem minden gőzhajót felhasznál postaközetítésre. E hajók száma pedig jelentékeny. Csak Port Said kikötőjét kerekben 1.550 postaszállításra felhasznált hajó érintette 1933 év folyamán. Így érthető azután az a tény, hogy az egyiptomi postaigazgatás csaknem az összes viszonylatokban naponta kétszer is indít tengerentúli zárlatokat. Az évi jelentés a levélforgalomnál 4.5, a csomag forgalomnál 5%-os csökkenésről számol be. A külföldi anyagot elsősorban közvetlen zárlatok szállítják. Egyiptom külföldi postaforgalmának 30%-a angol, 22%-a francia, 9%-a olasz, 8%-a német és 5%-a amerikai (D. V. Z. 1934. 52.)

Jugoszlávia.

A délszláv postások és velük együtt valamennyi délszláv közalkalmazott járandóságát abban a formában csökkentették január 1-től kezdve, hogy a 2 év előtt rendszeresített drágasági pótlékot 30, sőt egyes esetekben 90%-kal leszállították. A drágasági pótlék leszállítására vonatkozó minisztertanácsi határozat szerint minden családtag drágasági pótlékát csökkenteni kell, aki a családfővel közös háztartásban él és valami címen állami ellátásban részesül. Magasabb fizetési osztályoknál a drágasági pótlékot teljesen megszüntették. A családtag drágasági pótlékának csökkentését ott is ki kell mondani, ahol a családfő nincs állami szolgálatban, de keresete vagy jövedelme bizonyos összeget meghalad. Nőtlen alkalmazottak, vagy férjezetlen nők, kik hozzátartozóikkal együtt laknak, a drágasági pótlékuknak csak felét kapják. (D. P. Z. 1935. 1.)

Németország.

A német postának az 1934. év március hó 31-ével végződött költségvetési évről szóló jelentése az első, amely már teljesen a nemzeti szocialista vezetés alatt állott időszak eredményeiről számol be. Ennek a költségvetési évről postai szempontból legnagyobb jelentőségű eseménye a bajor és württembergi posta különállásának megszüntetése volt. Részből a munkanélküliség elleni tervszerű küzdelem céljából a német posta 76.6 millió birodalmi márka beruházást végzett, ebből 54.9 milliót a távbeszélő terén. A postai szervek száma főként a korlátolt szolgálatú postaállomások létesítésével 42.184-ről 42.925-re emelkedett. Takarékosági okokból jelentékeny számú csekély forgalmú postahivatalt postaügynökséggé szerveztek át.

A levélforgalom az előző évvel szemben 1.7, a táviróforgalom 3.5%-kal csök-

kent, a csomagforgalom azonban ugyanakkor 9.1%-kal emelkedett.

A mozgóposta szolgálatnál 3.430 postakocsit 12.904 menetben használt a német posta az év folyamán. A személy és postaszállításra használt gépkocsik száma: 13.706 (1933-ban 13.470), a pótkocsiké 2.556 (1933-ban 2.497) volt; ehhez járul még 1.436 közúti gépkocsi kézbesítőjárat. A német posta az elmúlt költségvetési év folyamán 59.8 millió utast szállított s egy személyszállító kocsit által befutott út évi átlaga 21.700 km volt. A költségvetési év folyamán 32 drb 20 méteres postakocsi készült.

46 partmenti hajóban 64 hajópostamenet dolgozott. A tengerentúli viszonylatban 254 hajójárat 497.193 levélzsákot szállított.

A légi postaforgalom 11.9%-kal maradt az előző évi forgalom alatt. Ezt a visszaesést a hírlapküldemények számának mintegy 42%-os esése idézte elő. A légi postával továbbított küldemények súlya 414.000 kg-ot tett ki. Erősen szaporították a postát szállító éjjeli légi postai menetek számát. A Bremen és Európa tengerjáró hajókról 34 repített légi postai menet indult előre — szárazföldi levélpostával. A Graf Zeppelin léghajó 9 ízben vitt postát Dél-amerikába. A Zeppelin 14 napig tartó postaszállító menetei a Délamerikába szóló posta szállítási idejét 14 nappal rövidítették meg.

A magánfelek által használt bérmentesítőgépek darabszáma 8.899-ről — 9.919-re emelkedett.

Az év folyamán 18.400 utazócsékkel állított ki a német posta kerekben 9 millió birodalmi márka értékben.

A táviratforgalom, ha kisebb mértékben ugyan, de tovább visszaesett, noha a német posta mindent megtett a forgalom emelésére. Az 1932-ben kísérletképpen bevezetett „rövid” táviratokat az eredménytelenségre való tekintettel megszüntették, viszont a táviratlevelek díját felére szállították le. Kísérleteztek még egy külön üzleti reklám táviratfaj bevezetésével is.

A távbeszélőforgalom 0.6%-kal, a rádió közvetített táviratok darabszáma viszont 1.2%-kal emelkedett.

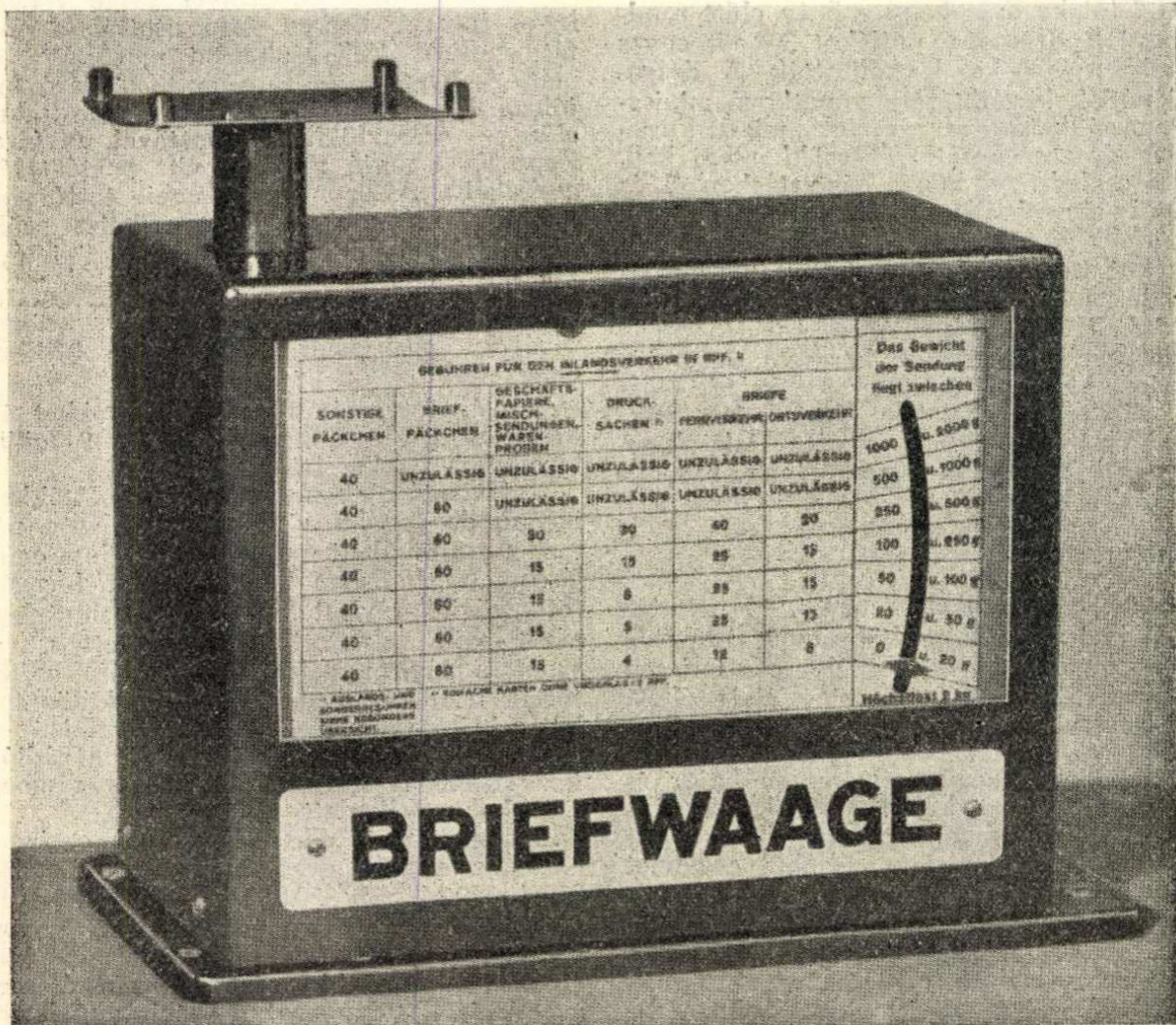
A német posta alkalmazottainak az összlétszáma a költségvetési év folyamán 685 fővel 350.147-ről 350.832-re emelkedett. A női alkalmazottak száma 33.422. A postaszemélyzet szakszerű kiképzését, de különösen a továbbképzést teljesen átszervezték és a súlypontot a szakirányú ismeretek ápolásán túl, inkább a jellemképzésre, egységes nemzeti szocialista világnézet kialakulására, az akarat és elhatározóképeség fejlesztésére, végül az egyéni felelősségérzésre fektetik.

A német posta a költségvetési év folyamán 1.635 millió márka bevételt számolt el. Ebből 54.3% postai, 35.5% a távbeszélő, 3.7% rádió és csak 2.1% esik a táviró bevételre. A hátralévő 3.4% egyéb természetű bevételekre esik. A bevételek 13.9%-át (227,827.000 márkát) az államkincstárnak szolgáltatotta be a német posta. (V. N. 1934: 47—49.)

„Eine Minute nach Schalterschluss“ címmel a frankfurti rádióállomás helyszíni közvetítést adott a freiburgi postahivatalból. Ez a helyszíni közvetítés a frankfurti adó „Idők tükre“ című helyszíni közvetítéssorozat egyik előadásaként szerepelt a műsoron és a szaklapok szerint is nagyon jól sikerült. A helyszíni közvetítés azokat a humoros, de különösen a postaalkalmazottakra nézve sokszor bizony, igen kellemetlen jeleneteket hangképek alakjában próbálta okulásul a hallgatóság elé vinni, ame-

lyek hivatalos órák végével a legtöbb nagyváros postahivatalában hivatal zárásakor lejátsszónak a megkésített, de a késést beismerni nem akaró és a küldeményeket feltétlenül feladni óhajtó közönség egyes tagjai között. Az egyes jeleneteket a freiburgi hivatalban a közvetítést megelőzően pár nappal előbb vették fel viaszlemezekre. A közvetítés azután ezekről a viaszlemezekről a studióból ment végbe. A különböző szerepeket élethűen nagyjából postaal alkalmazottak adták. Az utcai és egyéb zajt hanglemezekkel szűrték az előadásba. (D. P. Z. 1934:26.)

Abból a célból, hogy a közönséget levélpostai küldeményeinek helyes bérmentesítésére szoktassa, a német posta a közönség használatára az alábbi fényképen bemutatott új szerkezetű, gyakorlati berendezésű levélmérleget bocsátott rendelkezésre.



A német postánál újabban alkalmazott levélmérleg.

A 2 kg súlyhatárig működő mérleg szerkesztésénél az volt az alapgondolat, hogy a közönségnek postára adott küldeményeinél nem azok pontos súlyának, hanem az esetenként lerovandó díjának könnyű és megbízható megállapítása tulajdonképpen a fontos. Ezért az új rendszerű levélmérleg mutatója a ráhelyezett küldeménynek nem a súlyát, hanem azt mutatja, hogy a díjazás szerint melyik súlyfokozatba esik és, hogy mennyi díjat kell utána postára adás esetén leróni. Pl. a mi viszonyainkat véve figyelembe, egy 21 és egy 39 g-os küldeménynél ennek a mérlegnek a mutatója ugyanazt a második súlyfokozatot mutatja, amely szerint a mérlegelt küldeményt díjazni kell. A súlyfokozat határán, tehát a mi viszonyaink szerint a 0, 20, 40, 250, 500, 1000 és 2000 gr-nál a mérleg igen érzékeny és már a legkisebb — állítólag már néhány század milligrammot kitevő — súlyhiány, avagy súlytöbbletnél a megfelelő alacsonyabb, vagy magasabb súlyfokozatot mutatja.

Az esedékes díjszabást sem kell a feladónak keresgélnie, kérdegetnie, mert minden súlyfokozat mellett az esedékes díjat is nyomban és pedig küldeményfajonként le lehet olvasni. A mérleg hitelesítve van, feltétlenül megbízható. Így azután a felaó és a felvevő alkalmazott az e téren olyan gyakori nézeteltérést megtakarítja. Kezelési szempontból az is lényeges előny, hogy a feladónak levélpóztai küldeményeinek mérlegelésével és díjszabásával többé nem kell a felvevő alkalmazottat tulajdonképpeni munkájában, a könyvelt küldemények felvételében zavarani. (V. N. 1934:46.)

Oroszország.

A szovjet postánál, mint általában minden szovjet hivatalnál, mindinkább érezhetővé válik a megfelelően kiképzett és az arra alkalmas vezető tisztviselő hiánya. Ennek ellensúlyozására fiatal tanulmányait még be nem fejezett diákokat gyors tanfolyamokon igyekeznek szakemberekké kiképezni. A legutóbbi ú. n. Kyrow-féle összeesküvéssel kapcsolatban sok megbízhatatlannak bélyegzett vezető tisztviselőt távolítottak el helyükről. Ezek folytatógos pótlására a kiképző tanfolyamokat meg kellett rövidíteni és még így is panaszkodnak a szaklapok, hogy igen sok vezető állást hosszabb időn át nem töltenek be. Az átképző tanfolyamok hallgatói ugyanis a záróvizsgát nem képesek letenni és így képesítést sem szereznek.

Egyébként a szovjet-posta 1935 január 1-től kezdve a rádióelőfizetési díjak szedését rendelte el és ezzel a rádióvevő állomások általános díjmentessége a szovjet

területén is megszűnt. — A detektoros vevőkészülékek évi díja 3 rubel, a hangos beszélő azonban 24, a társas állomása 36. nyilvános helyiségekben működő után pedig már évi 50 rubelt kell előfizetési díj címén fizetni. (D. P. Z. 1935:1.) (k. j.)

TAVIRÓ.

Új eljárás tengeri kábelek fektetésére.

A tengeralatti kábeleket eddig minden védelem nélkül süllyesztették le a tenger fenekére s azok ott így is maradtak. Csak a partok közelében levő részét ásták be lehetőleg mélyen az ilyen kábelnek akkora darabon, amilyen az apály lehetővé tette. Ezeket a parti részeket évente ellenőrzik is s a megállapított hibákat rendbe is hozzák. A parti kábelrészeket azonfelül különösen erős és ellenálló kábelekből állítják össze, amelyek erősebb igénybevételt és külső horzsolást is elbírnak. A mélyebb vízben a tulajdonképpeni vékony kábel védelem nélkül nyugszik. Idővel többé kevésbé belepi a homok, ezek a homokrétegek azonban nem nyújtanak a kábelnek valami különösebb védelmet. Ilyen körülmények közt a tengeralatti kábelekben a mélyen járó nehéz hálók sokszor kárt tettek, sőt azokat sokszor el is szakították. A hibahelynek a megállapítása, valamint a kábelek megjavítása természetesen tetemes kiadással jár, nem is beszélve arról a kárról, amivel a sérülés folyton beálló üzemszünet jár. Ezeket a bajokat kívánna most az ú. n. mélytengeri ekékkel segíteni. Angol kábelrakó hajók már eredményes kísérletekre tekinthetnek e téren visza. Az eke oly módon működik, hogy közvetlenül a tengerfenékre leereszkedő kábel előtt a tenger fenekébe 40 cm mély barázdát húz, amelybe a kábel beleilleszkedik s ugyanez a szerkezet a barázdát aztán be is temeti. Ilyen eljárással még 200 méter mélységben is lehetne kábel fektetni. Az Északi tenger egész területén, valamint az Anglia körüli tengereken, ahol sehol sincsenek 200 méternél nagyobb mélységek, könnyen lehetne az új eljárással kábeleket fektetni. Az új eljárással azonban a kábeleket a hajók horgonyai ellen még mindig nem sikerülne eléggé megvédeni, mert a nagyobb hajók horgonyai sokkal mélyebben hatolnak bele a tengerfenébe, mint 40 centiméterre. Így a kábel iránynyomának a partok közelében bóják által való jelzésére még az új eljárás mellett rakott kábeleknél is szükség lesz. Sziklás tengerfenéknél természetesen az ekével való fektetésről nem lehet szó. Az ekével rakott kábelek kiemelése, amivel sérülés esetén számolni kell ugyancsak nehezebb lesz s a mai felszedés idejénél hosszabb

időt fog igénybevenni. Az erre a munkára használt keresőhorgonyoknak is más alakot kell majd adni s súlyuknak is nagyobb-
nak kell majd lenniök, mint eddig. Az új eljárás gyakorlati értékéről tehát majd csak a tapasztalatok alapján lehet hű képet alkotni. (T. P. 1934. 27.)

TÁVBESZÉLŐ

Egyesült Allamok.

A többszörös távbeszélgetések vagy értekezések (Conférences). A több mint két személy közt folytatott távbeszélgetés (conférences téléphoniques) olyan újítás, amelynek az előnyeit már az előfizetőknek szép száma élvezi. Amerikában tág alkalmazási lehetősége kínálkozik ezeknek a beszélgetéseknek nemcsak az üzleti életben, de a baráti és családi körben is. A közönség még nem ismeri eléggé ezt az új beszélgetési fajt, nem kétséges azonban, hogy az új szolgálat a közeli jövőben a távbeszélő forgalom felduzzasztására van hivatva. A „Bell System“-ben tömörült amerikai távbeszélő társaságok, amelyek egy alkalmat sem mulasztanak el akkor, amikor üzletkörüknök megjavításáról s a feleiknek nyújtandó előnyökről van szó, hálózatukon már rendszeresítették ezt az újfajta beszélgetést, amelynek a következő viszonylatokban lehet helye:

1. Valamely alközponti berendezéshez tartozó mellékállomások közt;
2. Ugyanazon hálózathoz tartozó előfizetői állomások közt;
3. Különböző hálózatokhoz tartozó állomások közt.

Az alközponti berendezéshez tartozó mellékállomások közti távbeszélő értekezést főleg az olyan nagy vállalatok alkalmazhatják előnyösen, amelyek több emeletből álló nagy épülettömbben vannak elhelyezve. Ilyen vállalatnál sokkal könnyebb dolog egyidejűleg több mellékállomással távbeszélőn értekezni, mint az ottani érdekelteket egyidejűleg egy helyre összehívni. Az American Telephone and Telegraph Co. és más nagy amerikai vállalat már nagyban alkalmazza is ezeket a távbeszélő értekezéseket üzletházaiban.

Az ugyanazon hálózat előfizetői állomásai közt folytatandó távbeszélő értekezéseknek tíz vagy legfeljebb tizenkét előfizetői állomás közt lehet helye. Az ilyen értekezések összehozása iránti kérelmet az illető távbeszélő központnál előre be kell jelenteni s a bejelentőnek meg kell jelöl-
nie azokat az állomásokat, illetőleg személyeket, amelyekkel (akikkel) értekezni óhajt. A kezelő, aki ezeket az adatokat feljegyzi, mindenekelőtt értesíti az érde-

kelt állomásokat, illetőleg személyeket s felkéri őket, hogy legyenek készen az újabb felhívásra. Ha ezzel az előkészítéssel a kezelő rendbe jött, felhívja az összes értekezletre kért állomásokat s egyúttal a hívó állomást is s valamennyi előfizetői vonalat egy különleges értekezés-áramkörre (circuit spécial de conférence) kapcsolja s az állomásokkal a „kész“ („ready“) szóval jelzi, hogy az értekezés megkezdődhetik.

Ha egy másik előfizető nem felelne a hívásra, erről az értekezést kérő hívót a központ értesíti s az ő rendelkezésének megfelelően vagy elkezdi az értekezést vagy későbbi időpontra halasztja azt el. Az e fajtájú távbeszélő értekezések valóban újítás számba mennek s azok alkalmazási lehetősége még nincs eléggé megállapítva, a létrehozásukhoz szükséges berendezések bizonyos számú nagy amerikai városi központban azonban már megvannak s a szolgálatot az érdekelt társaságok az igénybevétel iránti érdeklődésnek megfelelően fogják továbbfejleszteni.

A távbeszélő értekezéseknek a helyközi viszonylatokban való rendszeresítése sokkal bonyolultabb műszaki berendezéseket tesz szükségessé s ilyeneknek legfeljebb hat állomás közt lehet helye. Az egyes különböző hálózatokhoz tartozó állomások összekötése távolsági áramkörök felhasználásával, a megfelelő erősítő berendezésekkel felszerelt központokon át történik. A kapcsoló központ következképpen nem mindig az a központ, amelyik az értekezés bejelentését jegyezte és nem is mindig oly központ, amelyik a hívott állomások egyikét kiszolgálja. Pld. egy Buffalo, Albany, Hartford és Philadelphia közt tartandó értekezést a New York központban berendezett értekezés-munkahely rendezi és kapcsolja.

A helyközi forgalomban rendezett értekezések igen értékesek az oly kereskedelmi vállalatok számára, amelyeknek nagyobb számú ügynökségük és vidéki raktárak, illetőleg fiókjuk van. Ily módon az árusítóhelyek főnökei távbeszélő értekezések keretében utasíthatják időnként fiókjait a lehető legrövidebb idő alatt. Értékes szolgálatot tehetnek ezek az értekezések az orvosoknak és betegeknek is, mert sürgős esetekben több neves orvos távbeszélő értekezés keretében tarthatja meg az orvosi konziliumot. Ugyancsak előnyösen használhatók fel a távbeszélő értekezések nagyobb családi események, mint házasságkötések, keresztelők, név- és születésnapok alkalmával, karácsonykor vagy újévkor stb. a család egyes egymástól nagy távolságra levő tagjai közti érintkezés létrehozására. Az értekezések alkalmával a távbeszélő készülék-

kekhez szerelt hangosan beszélők még e beszélgetések értékének további emelésére s azoknak az egyes helyeken nagyobb számú érdekelt által történő végighallgatására kiválóan alkalmasak, s azok alkalmazása Amerikában már el is van terjedve. (B. I. D. 1934. 12.)

Svájc.

Svájc új távkábeleket épít. Az a fejlődés, amely Locarno távbeszélő forgalmában az ottani 1925-iki konferencia óta bekövetkezett, arra indította a svájci távbeszélőigazgatást, hogy 1929-ben megépítette a Locarno és Bellinzona közti távbeszélő távkábelt, amely 45 távbeszélő áramkör képzését tette lehetővé. Mivel ez a kábel ezidőszerint már teljesen megtelt, az igazgatás a rohamosan fejlődő forgalom igényeinek kielégítésére Locarnóból kiindulónan új távkábel fektetését határozta el. Az új kábel a Monte Ceneri-hez visz, ahol a Luganóból jövő főút a Magadino melletti völgybe ereszkedik le. A kábel itt betorkollik a nagy Gotthard kábelbe. Az új Tessin kantoni kábel 63 érpáros lesz, amelyek felhasználásával 87 áramkört lehet majd képezni. Négy érpárt a rádióműsorátvitel céljaira foglalnak le, amely műsorokat a Monte Ceneri adóállomás szolgáltatja.

A sok közvetlen távbeszélő összeköttetés, amelyet a Tessin kanton és a Svájc többi része közt a Gotthard kábel fektetése óta kifejlődött erős távbeszélő forgalom tett szükségessé, valamint a svájci városok közt rendszeresített ú. n. gyors távbeszélő forgalom az Altdorf-Zürichi és Arth-Zürich közti kábelek megteleését is magával hozta. Hogy a forgalom lebonyolítását megkönnyítse, valamint hogy a röviddel ezelőtt a modern követelményeknek megfelelően átalakított luzerni távbeszélő hivatalnak Zürich és a keleti Svájc felé a szükséges számú összeköttetést biztosítsa, az igazgatás Luzern és Zürich közt is új távkábelt fektetett. Ez a kábel 53 km hosszú s az Ebikon, Rothkreuz, Cham, Baar, Sihlbrugg és Thalwill érintésével fut. Ebben a kábelben 104 érpár van, amelyek közül 4 érpár kizárólag rádióátvitel céljaira szolgál. E mellett a kábel mellett még két körzeti kábelt fektettek a svájciak Luzern és Rothkreuz, valamint Zug és Cham közt. (T. P. 1934. 24.)

RADIO

Bulgária rádióműsorszóró tervei. A bolgár kormány nagy energiájú rádióműsorszóró leadóállomás építését tervezi, amelyet Sofiában kíván elhelyezni. Ezenkívül Várnában és Plovdivban relaisállomásokat létesítenének. A rádióműsorszóró szolgálat el látására szigorú állami ellenőrzés alatt álló

magántársaságot kívánnak alakítani. Az ez iránt intézkedő törvényt, amely az új szervezetre vonatkozó végleges határozatokat tartalmazza, most tanulmányozzák. (J. T. 1934. 12.)

A francia rádiótársaságok kedvező üzleti eredményei. A Journal des Télécommunications 1934. évi decemberi száma szerint a Compagnie Radio-France francia rádiótávíró-társaság 1933. évi nyereség- és veszteség számláját 4.425.602 fr. frank bruttonyereséggel zárta, amelyből az általános költségek és adók levonása után 1.439.529 fr. frank a netto nyereség, 5 %-os tartalék levonása után a részvényesek közti szétosztásra 1.367.553 fr. frank áll rendelkezésre, amelyhez még az előző évről áthozott 355.764 frankot is hozzá kell számítani. Ebből a nyereségből a társaság 15 fr. frankot fog részvényenként osztalékként kifizetni.

A „Société Française Radioélectrique” 1934 június 30-án lezárt mérlegét ugyancsak 4.959.557 fr. frank bruttonyereséggel zárta (az előző év nyeresége ezzel szemben még csak 4.634.237 fr. frank volt). Az általános kiadások és adók levonása után ennél a társaságnál a netto nyereség 2.969.026 frankot tesz, az előző év 2.698.595 fr. frankjához képest. (J. T. 1934. 12.)

Japán.

A japán rádióműsorszóró fejlődése és újjászervezése. Japánban a rádióműsorszóró az utolsó 10 esztendőben rohamos fejlődésnek indult s nagy szerepet tölt be mind a tájékoztatás, mind a kultúra terjesztése terén.

Az elmúlt év szeptemberében a japán rádióműsorszóró előfizetőinek száma meghaladta az 1.840.000-et, az irányzat pedig a további szaporodásra nyújt erős kilátást. Ebben az időpontban Japánban e szolgálatot 25 adóállomás látta el, amelyeknek az antennateljesítménye 111.20 kilowatt volt. Igen gyakoriak voltak a műsorcserek egy részről Japán, másrésztől Európa, Ázsia, Amerika közt. Korea, Formosa és Mandzsúria leadóállomásai naponta átveszik műsorukba a japán állomások leadásait, amelyek e célra épült kábelben futnak át az ázsiai kontinensre. A rádióműsorszóró tehát jelentős szerepet játszik Japán nemzeti életében s hatását érezteti a külföldön is. A japán rádióműsorszóró társaság, amely ezt a szolgálatot ellátja, legújabbán nagy újjászervezési programmal foglalkozik. Mindenekelőtt új 150 kilowattos adóállomást akar Tokióban építeni. E mellett néhány 50—100 kilowattos adót is kíván építeni s legalább 10 gyengeenergiájú adóállomást is. Ezenfelül pedig a már meglévő kis állomások energiáját 10 kilowattalra ki-

vánja felemelni. A relais állomások hálózatát is tovább kívánja fejleszteni. E program megvalósítása kb. 5 évet kíván s 10 millió jen kiadással járna.

Két nagy rádióház építését is tervbe vették a japánok, az egyik már épülőben is van Osakában, a másik pedig Tokióban épülne fel. Ezt az utóbbit .950 négyzetméteres területen építenék fel a Hibiya park közelében. A házban, amely hatemeletesnek épülne, 16 stúdiót helyeznének el s azonkívül még nagyszámú más szolgálati helyiséget is.

Tervbe vették végül a vevőállomások havi előfizetési díjának 75 sen-ről 50 senre való leszállítását (1 P. 40 fillér). Ha akadály nem jön közbe, az előfizetési díj leszállítása a jövő költségvetési évvel életbe is lép. (B. I. D. 1934. 12.)

Japán rádióösszeköttetések fejlődése. Japán és San Francisco közt 1934 november 14-én új rádió táviró összeköttetést helyezte küzembe, amelyet Amerikában a Mackay rádió társaság lát el. Az elmúlt év szeptember havának 26-án viszont rádiótávbeszélő összeköttetés létesült Japán és a Fülöp szigetek közt, december hó 5-én pedig Japán és az Egyesült Államok közt helyeztek japán és új rádiótávbeszélő összeköttetést. (J. T. 1934. 12.)

Németország.

A rádió a könyv szolgálatában. A német rádióműsorszóró a könyv érdekében akcióba kezdett. Minden hónapban a rádióműsorszóró előfizetőinek figyelmét hat kötetre hívja fel, tizenöt naponként pedig irodalmi kritika keretében e könyvek legjobb oldalait olvassák fel. Ilyen alkalmakkor a német rádió felszólítja a hallgatókat, hogy találják ki, melyik kötetbe tartoznak a felolvasott oldalak s a győztesek jutalmul annak a hat kötetnek egyikét kapják, amelyeket a német rádió a következő hónapban fog hallgatóinak ajánlani.

Ennek a rádió-könyvversenynek az első eredményei kitűnőek voltak. November 4. és 11. közt ezeket az adásokat a Reichs-schrifttumskammer elnökének az előadása előzte meg, amelyet egy költemény követett, amely a könyvet és a népet dicsőítette. E költemény a könyv történetét ismertette: a szerző munkáját, a papírgyárosét, a nyomdászét, a kiadóét, a könyvkereskedőét és a könyvtárosét. (B. I. D. 1934. 12.)

Németországban nem engedélyeznek többé rádióműsor-szétosztót. A német birodalmi postaminisztérium legújabb rendelete értelmében Németországban újabb rádióműsor-szétosztó berendezések létesíté-

sére vagy ilyen már meglevő berendezések bővítésére engedélyt adni többé nem szabad. Ilyen műsor-szétosztó szolgálat céljaira a posta tulajdonában levő vezetékeket vagy kábelereket sem szabad többé bérbeadni, sem a postai támszerkezetek vagy kábelcsatornák használatát ilyen célra engedélyezni. Mielőtt tehát a birodalmi postaigazgatóságok ily ügyekben határoznának, előbb a birodalmi postaminisztérium hozzájárulását kell kikérniök. 1934 november 1-én Németországban 119 ilyen rádióműsor-szétosztó működött 24.567 díjköteles vevőállomással, ami azt mutatja, hogy e berendezések hallgatóinak a száma a rádióelőfizetők teljes számához viszonyítva Németországban (5.911.330) elenyészően csekély volt. (D. V. 1935. 1.)

A német rádióműsorszóró zavarelhárító szolgálat fejlesztése. A német rádióműsorszóró zavarelhárító szolgálat, amelyet a német posta 1932 október 1-én vett át a német birodalmi rádióműsorszóró társaságtól, nagymérvű fejlesztés előtt áll. Nevezetesen a nagyobb alsó és középfokú postai szerveknél eddig működő zavarelhárító állomások mellé még minden egyes postaigazgatósági kerületben kerületi rádióműsorszóró zavarelhárító állomást is szerveznek. A kerületi zavarelhárító állomás feladata minden, a kerületében előadódó nehezebb természetű zavar elhárítása. Ha ugyanis valamely előforduló zavar első megvizsgálásakor kitűnik, hogy annak elhárítására az alsófokú zavarelhárító állomás eszközei és erőforrásai elégtelenek, haladéktalanul a kerületi zavarelhárító állomásnak tesznek arról jelentést. A kerületi zavarelhárító állomásokat, hogy hivatásuknak mentől jobban megfelelhessenek, gyorsjáratú gépkocsikkal szerelik fel, amelyek a zavarok kikutatásához szükséges legjobb műszaki eszközökkel fel vannak szerelve és pedig zavarkereső, zavarmérő és lámpavizsgáló készülékkel, népies vevőkészülékkel s szerszámbőrönddel. A szerszámbőrönd a munkák elvégzéséhez szükséges szerszámokon kívül még a modern technikai fejlődésnek megfelelő zavar elleni védőalkatrészekkel is el van látva, hogy a zavart okozó berendezés tulajdonosának adott esetben mindjárt a helyszínén meg is tudják mutatni, hogyan kell a zavar forrását megszüntetni. A kerületi rádióműsorszóró zavarelhárító állomásoknak jól kiképzett személyzet áll rendelkezésére, amelyet szükség esetén még ideiglenesen beosztott magasfeszültségű elektromos üzem-szakértőkkel is kiegészíthet.

Magától értetődik, hogy a mindenki számára ingyen rendelkezésre álló zavarelhárító szolgálat igen tekintélyes kiadásokat

jelent a német posta számára; a német posta azonban minden körülmények közt biztosítani akarja, hogy minden rádióhallgató valamelyik német adót, a kerületi vagy a Deutschland-adót, zavarmentesen vehesse. A német posta ennek a célnak az elérését annál fontosabbnak tekinti, mivel a rádióműsorszórót általános politikai, szellemi és kulturális jelentőségén kívül mint a „Führer“ és a birodalmi kormány szócsövének tekintik, amelynek útján a legmagasabb birodalmi kormánysszervek kívánásait és céljait hozzák a német nép tudomására.

A német posta rádióműsorszóró zavar-elhárító szolgálatának nagy jelentőségét az a tény is bizonyítja, hogy e szolgálat egy év alatt $\frac{1}{4}$ millió zavaresettel foglalkozott s hogy e szolgálati ágban a posta 2000 alkalmazottat foglalkoztatott. (D. V. 1935. 2.)

A nők nemzetközi tanácsa a rádióműsorszórót a népek közti megértés szolgálatába kívánja állítani. A nők nemzetközi tanácsa (Conseil international des femmes), 1934. évi párizsi teljes ülésén, amelyen 27 ország képviseltette magát, a következő két óhajtást nyilvánította:

Tekintettel arra, hogy a rádióműsorszórót, amely a közlésnek, az oktatásnak és a szórakoztatásnak oly kitűnő eszköze, mindinkább igénybeveszik a politika és a nemzetközi ügykör céljaira, s mivel ez a fejlődő igénybevétel a népek közti jó egyetértést veszélyezteteti, ha bizonyos szabályokra nincsenek fokozott mértékben figyelemmel, a nők nemzetközi tanácsa reméli, hogy az országok nemzetközi egyezményt fognak kötni az erre vonatkozó szabályok megállapítása és azoknak pontos végrehajtása céljából.

A nők nemzetközi tanácsa a maga nemzeti tanácsainak figyelmébe ajánlja, hogy az általuk 1931-ben elfogadott és 1933-ban Stockholmban megerősített ajánlások végrehajtása fölött őrködjének s követeljék a maguk országának rádióműsorszóró társaságaitól, hogy oly műsört szórjanak, amelyek az idegen országok kioktatására s a nemzetközi megértés és a népek közti egyetértés ápolására alkalmasak. (J. T. 1934. 12.)

VEGYES

Németország.

A német posta távközlési üzemének eredményei. A távirótechnika fejlődése, különösen pedig a távbeszélő távkábelvonalaknak táviratozás céljaira való felhasználása lehetővé tették a német táviró-hálózat lényeges csökkentését. E hálózat még 1924-ben 270.000 kilométer hosszú volt, 1934 március 1-én ellenben már csak 38.000

km. Ezzel szemben ugyanekkor a távbeszélő áramkörök felhasználásával képzett német táviróvonalak hossza (hangfrekvenciás és váltakozó áramú táviró) 237.000 kilométerre rúgott.

Az elmúlt tíz évben a német birodalmi posta részint gazdasági okokból, részint a jobb szervezés érdekében a Morse, Baudot, Wheatstone, Siemens és kopogó rendszerű távirógépeket az egységes típusú írógépes (teletype) távirógépekkel cserélte fel. Ezekkel az új írógépes rendszerű távirógépekkel percenként 390 jelet, míg a Hughes géppel 200-at, a Baudot-val 720-at, a Siemenssel 1000 jelet lehet továbbítani.

A táviróhálózat csökkenésével valamint az üzemrendszerek egyszerűsítése következtében az 1934-ben üzemben levő német távirógépek száma már csak 2600 volt. A kis hivatalok közt, valamint a gyenge forgalmú viszonylatok nagy részében a táviratokat távbeszélőn továbbítják Németországban.

A német távbeszélő távkábelek hossza 1933. végén 12.800 km. volt. Ugyanekkor 226 4 eres kábeláramkör állott a Németország és a külföld közti nagytávolságú forgalom rendelkezésére, 513 áramkör a német hivatalok közvetítésével lebonyolított külföldi államok közti forgalom céljaira, 51 áramkör pedig a Németországon átfutó nemzetközi távbeszélő forgalom céljaira.

Az alanti számok a német távbeszélőbe épített anyagot ismertetik. Ezek szerint a helyi távbeszélő hálózatok száma 6624, a távbeszélő központok száma 6944, — ebből 2879 automatikus üzemű —, a távbeszélő áramkörök hossza 24.900.000 kilométer, ebből $21\frac{1}{2}$ millió kilométer kábelben fut. A távbeszélő állomások száma 2.953.614, ebből 1.727.400 főállomás, 1.142.314 mellékállomás, 83.900 pedig nyilvános állomás.

1933. év folyamán Németországban 2 milliárd 200 millió távbeszélgetést váltottak, ebből 89% a helyi, 11% a helyközi forgalomra esik. A német postaalkalmazottak száma ebben az időszakban 350.000 volt, ebből 260.000 tisztviselő és 90.000 alkalmazott és munkás. (J. T. 1934. 12.)

A világ tengeralatti kábeleik. A távközlés nemzetközi egyesületének berni irodája nem régen adta ki a világ tengeralatti kábeleinek jegyzékét. E jegyzék szerint a világ tengeralatti kábeleinek hossza 363.701,8 tengeri mértföld vagyis 673.575 kilométer (a föld területének 17-szerese). E kábelek legnagyobb része távirókábel. Az állami tulajdonban levő kábelek hossza ebből csak 71.606 mértföld, ami az egész tengeralatti kábelhálózatnak csak alig egy ötödét teszi. A többi kábel társaságok tulajdonában van. A társasági tulajdonban

levő kábelek több mint fele brit kábeltársaságok tulajdona, vagyis az Eastern kábeltársaságé és a vele társult vállalatoké. Azok közt az államok közt, amelyeknek állami tulajdonban levő kábelek vannak, Franciaország áll első helyen a maga 19.000 mértföld hosszú kábeleivel. Ezután Dánia következik 16.700 mértföldhosszal, utána pedig Japán 8.200 mértfölddel.

Azok a tengeralatti kábelek, amelyek a világháború végéig német kábeltársaságok tulajdonában voltak, a győztes államok tulajdonába mentek át. Újabban azonban a németek ismét építettek tengeralatti kábeleket, amelyek már 3.276.3 mértföldes hosszt értek el, s amelyek egyrésztől Németország, másrésztől Dumpton Gap (Nagy-Britannia), Horta (Azori szigetek) és Vigo (Spanyolország) közt létesítenek összeköttetést.

A nemzetközi kábeljegyzékben szereplő kábelek legrégebbjei a Calais—Dover és a Middelkerke (Belgium)—Dumpton Gap (Anglia) közti állami tulajdonban levő kábelek, amelyeket 1851-ben illetőleg 1853-ban fektettek. A múlt század hatvanas és

hetvenes éveiben fektetett kábel még nagy számban van üzemben.

A kábeltársaságok közt a leghatalmasabbak Európában a brit társaságok és pedig: az Eastern Telegraph Company (51.615 tengeri mértföld), a Western Telegraph (28.915 mértföld), Eastern Extension, Australasia and China Telegraph Co. (27.459.7 mértföld), Pacific Cable Board (18.279.1 mértföld), Cable and Wireless Ltd. (8.445.8 mértföld), Eastern and South African Co. (8.367.3 mértföld), stb; a dán Grosse Nordische Telegraphen Ges. (8.445 mértföld), a német Deutsch Atlantische Telegraphen Ges., Compagnie française des Cables Süd-Américains (2.779.9 mértföld), Compagnie Française des Cables télégraphiques (—618.2 mértföld), Italcable (11.722.5 mértföld). Az Egyesült Államokban szintén igen hatalmas kábeltársaságok működnek, ezek: az All America Cables (29.721.4 mértföld), a Commercial Cable Co. (10.066 mértföld), a Mexican Telegraph Co. (Western Union), a Western Union (30.274.8 mértföld) stb. (B. I. D. 1934. 12.)

Dr. H. F.

HIREK — KÖNYVSZEMLE.

Nouvelles. — Bibliographie.

Olaszországban helyettes-államtitkárságot állítanak a sajtó- és a propagandaszolgálat számára. A sajtószolgálatnak ez a felértékelése e szolgálat jelentőségét erősíti, amely ily módon egyenesen az államfővel kerül közeli kapcsolatba. E szolgálatnak ily módon össze kell egyeztetnie az összes hírlapírói, művészi és műszaki tevékenységet a felelős kormánytényező elgondolásával. A helyettes-államtitkárság négy osztályból áll, amelyek közül a legfontosabb az olasz sajtóosztály, amely az összes Olaszországban megjelenő sajtótermékekkel foglalkozik, azonkívül a külföldi sajtóosztály, amely az összes külföldi eredetű sajtóközleményekkel. A propaganda szolgálatnak kiterjedt és gazdag okmányanyag áll rendelkezésére s abban jelentős szerep jut a rádióműsorszóró szolgálatnak, amelynek napról napra emelkedik a jelentősége azáltal, hogy a nagy tömegekre tud hatni s az állam védelme szempontjából a leggyorsabb és leghasznosabb propaganda eszköznek tekintendő.

Posta és Táviró Évkönyv. Szerkeszti dr. báró Szalay Gábor államtitkár, a m. kir. posta vezérigazgatója, az Országos Postás Zene és Kultúregyesület elnöke. XXX. évfolyam 1935. Kiadja az Országos Postás

Zene és Kultúregyesület Budapest.

Karácsonykor hagyta el a sajtót az Évkönyv 1935. évi kiadása, hogy üdülést, nemes szórakozást és szaktanácsokat adjon a nehéz munkát végző postás társadalomnak. Izléses köntösben vonulnak eléink a komoly tárgyú szakcikkek, ismeretterjesztő közlemények, szép próza, költemények, hasznos tudnivalók stb.

A három évtizedes, nagy múltú Évkönyv részletesen ismerteti a m. kir. posta hatóságainak és hivatalainak munkakörét és személyzetét s végül részletes névjegyzéket ad.

A gondosan szerkesztett tanulságos munkát olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Postás Szaknaptár (Közlekedési Szaknaptár) az 1935. évre. Szerkeszti: dr. Kovács József, m. kir. postaigazgató. Harminckilencedik évfolyam. Újévkor jelent meg a magyar posta személyzetének tájékoztató könyve és névtára. E szakmunka újabb hasznos ismeretekkel lép az olvasó elé, hogy nélkülözhetetlen segédeszköze legyen mindenkinek. Jól összeválogatott anyag, gondos feldolgozás, másutt fel nem található adatok jellemzik a Szaknaptárt. (Megrendelhető a szerkesztőnél, Budapest, 114.)

Kiadó: Dr. LÖRINCZY GABOR, m. kir. postatanácsos.

Fővárosi Nyomda Rt., Lovag u. 18. — Felelős v.: Duchon J.